Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 152. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. П'ЯТНИЦЯ, 13-го СЕРПНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 13, 1982 No. 152. VOL. LXXXIX.

ВЕДЕТЬСЯ АКЦІЯ ЗА ПРОГОЛОШЕННЯ ДНЯ УГГ

Нюарк, Н.Дж. (В. Боднар). — Організація Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АОЛПУ), у співпраці з іншими товариствами і громадянами, переводить посилену кампанію відносно прийнятої Конгресом ЗСА Резолюції ч. 205 у зв'язку зі заходами про звільнення ув'язнених членів Української Гельсінкської Групи (УГГ). Тисячі петицій вже вислано до президента Роналда Реґена, щоб звернути його увагу на цю справу. Спрямовується масовий заклик до всіх людей доброї волі далі продовжувати кампанію петицій до Президента, закликаючи його, щоб він проголосив 9-го листопада Днем Української Гельсінкської Групи в її 37-членному складі та вимагав від уряду СССР звільнення ув'язнених членів.

Конґрес ЗСА з надзвичайною швидкістю прийняв вищезгадану резолюцію в обороні Української Гельсінкської Групи. Цю резолюцію внесли до Конґресу два конґресмени зі стейту Ню Джерзі, Бернард Дж. Дваєр і Кристофер Г. Смит, разом з 74-ма іншими, які до них прилучилися. Палата Репрезентантів прийняла цю резолюцію 4-го травня ц.р., а відтак прийняв її Сенат 21-го червня.

Цю резолюцію внесено до Конґресу в жовтні 1981 року з нагоди 5-ої річниці заснування Української Гельсінкської Групи. Її членами - засновниками були 10 видатних українців, під проводом відомого письменника Миколи Руденка. З часом число членів УГГ зросло до 37.

Та небувала ініціятива придбала Українській Гельсінкській Групі признання і подив у Вільному світі та серед американського народу в особах його вибраних представників - конґресменів і сенаторів. Проте, члени Української Гельсінкської Групи стягнули на себе гнів совєтського уряду і були жорстоко покарані.

В цей час ніхто з членів Української Гельсінкської Групи не має можливости продовжувати їхньої відкритої леґальної діяльности - більшість з них тепер у в'язницях, в таборах примусової праці, на засланні, а кількох виселено на Захід.

Відділи організації Американці в Обороні Людських прав в Україні (в Нюарку, Н. Дж.; в Рочестері і Трой, Н. Й.; в Сан Франсіско, Каліф.,) і сотні індивідуальних членів у ЗСА, в співпраці з багатьма Українсько-Американськими організаціями, включно з Асоціяцією Українських Американців Нової Англії, Українською Православною Ліґою в ЗСА, Комітетом для Оборони Людських Прав в Україні (Чикаґо), Комітетом для Визволення Юрія Шухевича (Каліфорнія), Українським Євангельським Об'єднанням Північної Америки, Українсько-Американськими Ветеранами, пильно працювали з членами американського Конґресу, постачаючи їм потрібні інформації, відвідуючи їх особисто у Вашінґтоні, кореспондуючи з ними та втримуючи телефонічні зв'язки.

Ці самі групи, до яких прилучився Пласт, є в аванґарді кампанії петицій до президента Реґена. Українська Православна Ліґа, наприклад, роздала кожному делеґатові на недавній конвенції в Аллентавні, Па., формуляри з проханням повернути їх із зібраними підписами на адресу президента Ліґи д-р Ґейл Воло-

(Закінчення на стор. 6)

Губернатори погоджуються на компроміс щодо „нового федералізму"

Афтон, Оклагома. — З'їзд губернаторів закінчив свої літні наради прихильними для президента Роналда Реґена рішеннями.

Після довгих дискусій щодо програм, що їх переберуть окремі стейти від федерального Уряду у майбутньому, рішено випрацювати до кінця грудня окремий плян „нового федералізму" і тоді його предложити Президентові.

Це компромісове рішення прийшло після розмов асистента президента Ричарда Вілліямсома з республіканськими губернаторами, що відбулися при „закритих дверях". Як відомо, частина губернаторів настоює на тому, що т.зв. „велфер" та інші соціяльні програми мусять залишитися відповідальністю федерального Уряду.

Сильну опозицію губернаторів викликав також проєкт збалянсованого бюджету, і у голосуванні цей проєкт не отримав потрібних двох третіх голосів, бо забракло одного голосу.

Вже остаточний компроміс і рішення переговорювати з Президентом у справі пляну „нового федералізму" дають надію, що відносини поміж ґубернаторами і Урядом поправляться. Також президент Реґен заявив, що внаслідок такого компромісу він задержиться із своїм пляном до наступного року, щоб сперше побачити пропозиції, випрацювані комісією губернаторів.

Китайська тенісистка все ще скривається

Сан Франсіско, Каліф. — Китайська тенісистка Гу На, яка у Китайській Народній Республіці вважалась зіркою у цьому спорті, все ще скривається тут, очікуючи рішення Державного департаменту у справі надання для неї політичного азилю. Перед іміґраційними властями її справу заступає адвокат Едвард Ло, також китайського походження, спеціяліст від іміграційних справ.

Розмовляючи з кореспондентами адвокат Ло відмовився назвати арґументи, які він і його клієнтка подали до Державного департаменту, обґрунтовуючи прохання про азиль. „Я знаю з практики, що всякі коментарі дуже часто шкодять не тільки особі, яка старається про азиль, але також інтересам держави, у якої така особа просить азилю", - заявив адвокат Ло журналістам. На його думку 19-річна На не є ласа на гроші, які вона може заробити на Заході. Вона хотіла б тільки використати її здібности у цьому спорті, щоб здобути фонди на студії в одному з американських університетів.

Тайванські спортовці, які раніше зустрічались з тенісисткою Гу На заявляють, що головним мотивом її втечі була несправедливість і погане відношення до неї китайської комуністичної влади. Не зважаючи на свій вік, На була змушена підпорядковуватись усім зарядженням влади, яка накидує свою волю усьому китайському народові. Після кількох раніших поїздок за кордон На завжди переходила допити слідчих, а за свої „проступки" за кордоном складала покаянні заяви, тобто бичувала себе на відкритих засіданнях партійних молодечих клітин. Згадані спортсмени з Тайвану думають, що вже сама форма „самообвинувачення" є вистачальною для того, щоб покинути таку країну раз і назавжди.

Пекінські речники, як відомо, домагаються видачі На і погрожують погіршенням програм культурного обміну між КНР і ЗСА.

БАЛТИЦЬКІ НАРОДИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ІНВАЗІЇ НА АФҐАНІСТАН

Джерзі Сити, Н.Дж.—Підпільний литовський журнал „Австра", який нелегальним шляхом продістається на Захід, інформує, що в усіх трьох балтицьких республіках наростає невдоволення совєтською інвазією на Афґаністан і внутрішньою війною, яка ведеться між совєтськими військовими частинами, місцевими коляборантами і повстанськими частинами, які репрезентують рух за визволення Афґаністану.

Автор інформації у згаданому журналі пише, що совєтська влада хоронить тепер забитих в Афґаністані совєтських вояків скоріше, як наспіває повідомлення про смерть до родини. Совєтські чинники пояснюють таку поведінку тим, що нібито родичі „впавших на стійці" вояків підкуплювали сторожів і ті, чорними шляхами перетранспортовували тіла вбитих до Литви, Латвії і Естонії для поховань. Дійшло було до випадків шахрайства, бо коли в окремих випадках розкривали домовину, то там знаходилась земля, або тіло якогось невідомого афґанця.

Недавно в Литві трапився дуже неприємний для місцевих властей і КҐБ випадок. Коли з Афґаністану привезли останки 20-річного військовика литовця Владаса Черешки, його друзі вирвали силою домовину з рук охорони і влаштували на вулицях Вільнюса демонстрацію протесту проти війни в Афґаністані. Вони несли на плечах домовину, скандували антивоєнні гасла, домагалися виведення совєтських вояків з тієї країни. Поліція викликала підкріплення, але їй не вдалось зупинити демонстрації, яка мала виразний політичний характер.

Автор далі розповідає, що молоді вояки, які повертаються з Афґаністану живими, виглядають принаймі на 20 років старші, з посивілим волоссям, нервово вичерпані і байдужі до нормального життя. Багато з них до такої міри потрясені подіями в Афґаністані, що взагалі відмовляються говорити про них, навіть з членами найближчої родини.

Ті однак, які дещо відкривають куртину подій, розказують про страшні жахіття. Наприклад, один вояк каже, що його частина, на наказ своїх старшин, була змушена вирізати чи вистріляти все живе у захопленій місцевості. „На нас дивились невинні дитячі очі і очі стариків, які нічого спільного з війною не мають і ми не знали защо їх треба вбивати".—заявив один з вояків.

Захопивши в полон повстанців, спеціяльні совєтські відділи передрозстрілом страшно їх тортурують, відрубують голови, ламають кости. „За кордоном знають тільку малесеньку частинку тієї страшної правди про Афґаністан",—каже автор розповіді, покликаючись на слова одного з військовиків, який два роки відслужив в Афґаністані. „Тепер я розумію чому совєтський прапор червоний,—заявив цей вояк,—він насичений кров'ю поневолених народів, а тепер афґанців, мадярів, поляків, литовців, естонців і лотишів",—говориться у кінцевих рядках цієї потрясаючій розповіді.

ІЗРАЇЛЬ ПРОДОВЖУЄ БОМБАРДУВАТИ БЕЙРУТ

Бейрут, Ливан.—Ізраїльські літаки, ракетні частини і артилерія, не зважаючи на злагіднення загальної ситуації і згоду Палестинської Визвольної Організації забрати усіх своїх вояків з Бейруту, вже третій день підряд бомбардують місто, зокрема позиції повстанців, причому теж терпить цивільне населення міста.

Американський представник на Близькому Сході Филип Габіб перебуває тепер в Єрусалимі і там вже двічі зустрічався з прим'єр-міністром ізраїльского уряду Менахемом Беґіним, з метою узгіднити з ним подробиці пляну евакуації повстанців ПВО й ізраїльського застереження, щоб французькі військові частини у числі біля 800 вояків, які входять до так званого корпусу миру, перші увійшли в місто і зайняли позиції між ізраїльськими і палестинськими частинами. Головною темою його переговорів в Єрусалимі є однак час, який потрібний для відтягнення великих повстанських відділів у числі понад 6,000 осіб і 2,000 осіб допоміжного персоналу та головної квартири ПВО, разом усіх понад 8,000 осіб.

Політичні спостерігачі і кореспонденти інформують що уряд М.Беґіна дуже нетерпливиться і бажав би якнайскорше розв'язати проблему ПВО в Бейруті, хоч, як кажуть деякі дипломати, цим потягненням не можна розв'язати палестинської проблеми в загальному поки не наступить якесь міжнародне домовлення у тій справі і палестинці не отримають своїх прав на самовизначення на відповідній території.

Багато політиків, в тому числі американських, погоджуються з думкою, що Уряд З'єднаних Стейтів Америки, зараз таки після евакуації повстанців ПВО, повинен заініціювати конференцію, головною темою якої була б справа полагодження палестинського питання в дусі договору в Кемп Дейвиді.

Враховуючи всякі можливості, ізраїльські танкові частини зайняли стратегічні позиції у північній частині Ливану, ніби готуючись до контролі цілого Ливану на довгий протяг часу. З цього приводу президент Ливану Еліяс Саркіс і прем'єр-міністер тієї держави Шафік ель-Вазан обговорювали цю змінну стратегію Ізраїля на окремій зустрічі, після якої прем'єр Вазан заявив журналістам, що ізраїльська присутність у Ливані після евакуації палестинців, становила б загрозу для загального миру на Близькому Сході і дала б причину, наприклад, для Сирії дальше втримувати на території Ливану свої військові частини.

Вміжчасі до Ливану прибула Мати Тереса з Калькутти, відома опікунка бідних, і кореспонденти заявляють, що вона є особистою репрезентанткою Папи Івана Павла II. Також Червоний Хрест й інші харитативні організації мають повні руки праці, бо в місті, зокрема в його західній частині, поширюються хвороби і голод. Речники Червоного Хреста поскаржились генеральному секретареві Об'єднаних Націй Гавіє Перезові де Куярові, що ізраїльські військові патрулі перешкоджають у їхній праці і не допускають довозу до західньої частини Бейруту потрібних медикаментів, харчів та інших конечних речей.

ТЕНІС

Д. Нагірний і Е. Матківський вийшли переможцями у подвійних іграх

Союзівка. — Данило Нагірний і Ерік Матківський, незвичайно талановиті тенісисти-юнаки, які є ранґовані у своїх вікових групах в американському тенісовому світі, добились перемоги у подвійних грах в групі чоловіків у турнірі, що відбувся тут в суботу і неділю, 7 і 8-го липня ц. р..

Д. Нагірний, якому 15 років, і Е. Матківський, 13 років, стали наймолодшою парою в історії тенісових турнірів на оселі УНСоюзу. У півфіналі пара Нагірний-Матківський елімінували минулорічних переможців Юрія Савчака і Зенона Снилика вислідом 6-0, 3-6, 6-2, а у фіналі без труднощів перемогли Корнила Чорнія і Степана Федоровського 6-0,6-2. Ці останні добились фіналу перемогою над парою Юрій Петрикевич — Юрій Витанович вислідом 4-6, 6-0, 6-2. В групі чоловіків змагалося вісім пар..

Фіналісти в групі чоловіків (зліва): С. Федоровський, К. Чорній, Д. Нагірний і Е. Матківський.

В групі переможених, тобто пар з одною програмою, переможцями вийшли Олесь Попович і Володимир Роговський над парою Юрій Грабець — Ігор Гронь 7-5, 6-7, 6-0.

Д. Нагірний добився подвійної перемоги цього вікенду, здобуваючи теж перше місце у групі мішаних пар з партнеркою Оленкою Матківською. У фіналі ця пара перемогла молоденьких Е. Матківського і Ліду Савчак вислідом 6-2, 6-1. Третє місце здобули Ксеня кузик і О. Попович, перемагаючи Марту Попович і Ю. Грабця у про-сеті.

Брати Марко і Ігор Надбережні перемогли в групі юнаків Романа Кручового і Романа Цікала.

Турніром, що його влаштував Карпатський Лещетарський Клюб, проводила Комісія в складі: інж. Роман Ракочий, ст., Юрій Петрикевич, Ю. Савчак і З. Снилик.

Фіналісти в групі мішаних пар (зліва): Д. Нагірний, Е. Матківський, Л. Савчак і О. Матківська.

Нагороди фіналістам вручили: головні радні УНСоюзу Тарас Шмаґала, Тарас Максимович і Володимир Квас та управитель Союзівки Юрій Прокопець.

Наступний турнір — це крайові першенства УСЦАК під час довгого вікенду з нагоди свята Дня Праці від 1-го до 4-го вересня. Зголошення до того турніру приймається тільки до 26-го серпня.

Встановили бюджет на нову радіостанцію

Вашінґтон.— Палата Репрезентантів проголосувала 250 голосами проти 134 дати дозвіл на заложення радіостанції з пересиланнями на Кубу. Це рішення прийшло після шестигодинних дебат над виасиґнуванням 7,5 мільйона долярів на радіопересилання до Куби. Станція називатиметься „Радіо Марті".

Головним промотором того рішення був член Палати Репрезентантів Едвард Дж. Дервінскі, республіканець із стейту Іллиной, який уважає, що найвищий час, щоби мешканці Куби „мали можливість дізнатися правду, якої не мали нагоди почути від 22 років".

Підтримував цей проєкт теж демократ з Флориди Данте Фассел.

Багато, однак, республіканців, як і майже всі демократи, гостро протестували проти того законопроєкту. Уважають, що радіопередачі до Куби можуть погіршити відносини поміж ЗСА і Кубою, як і взагалі з державами Центральної і Південної Америки. Побоюються також, що американське населення околиці, де має працювати радіостанція, буде мати поганий відбір з інших станцій, бо є певно, що Куба буде старатися заглушувати американські передачі.

У світі

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ФРАНЦІЇ Клод Чейсон заявив у Ню Делі, Індія, куди він прибув з офіційною візитою, що Індія отримає від Франції відповідну кількість урану для урухомлення атомового реактора „Тарапур", який нібито постачатиме енерґетику для мирних цілей. Реактор збудували американські техніки 30 років тому і тоді існувало домовлення поміж урядами, що уран для активної праці реактора має бути доставлюваний тільки із ЗСА. Під час перебування прем'єр-міністра індійського уряду Індіри Ґанді у Вашінґтоні, вона домовилась з президентом Роналдом Реґеном, що Індія може купувати уран також у Франції.

ЗДОРОВЕЛЬНИЙ СТАН ЮРІЯ БАЛОВЛЄНКОВА, який, як відомо, не приймав харчів від 5-го липня ц.р. до 9-го серпня, значно погіршився. Дружина Юрія, Єлена Кузьменко-Баловлєнкова, заявила кореспондентам, що вона дуже турбується станом свого мужа. Він вправді розпочав приймати харчі в понеділок, 9-го серпня, коли вона сказала йому неправду, що совєтські чинники погодилися видати йому візу на виїзд до З'єднаних Стейтів Америки. Дружина Ю.Баловлєнкова працює у Балтиморі, Мериленд, медичною сестрою в одному зі шпиталів. Перебуваючи тепер у Москві, Є.Баловлєнкова плянує залишитися там принаймі до того часу, як її муж набере сили, щоб вона могла сказати йому всю правду. „Я однак дуже стурбована і журюся, як він реаґуватиме довідавшись, що совєтська влада покищо зовсім не збирається випустити його до ЗСА,"— заявила вона закордонним кореспондентам.

ЛІДЕРИ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ ВИСЛОВИЛИ своє незадоволення промовою філіппінського президента Фердінанда Е. Маркоса, який назвав лідерів усіх політичних партій і речників деяких профспілок „підривним елементом" в країні тільки тому, що в країні відбуваються численні страйки, вбивства, підпали, бомбові замахи тощо. Сальвадор Г.Лаврель, колишній сенатор і голова Націоналістично-демократичної організації, заявив, що причиною погіршення стану в країні не є збільшені утиски, а зволікання президента Маркоса, який раніше плянував відійти на відпочинок, а тепер змінив свою думку. Опозиція хоче демонстраціями й іншими розрухами „приспішити" його відхід від активного політичного життя.

У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ СТРАЙКУЮТЬ працівники шпиталів і тому уряд був змушений обмежити обслугу державних шпиталів на 50 відсотків і від середи, 11-го серпня, шпиталі почали приймати тільки тих пацієнтів, яким загрожує небезпека. Іншим рекомендують піддатись приватному лікуванню. Сотні тисяч британських шпитальних працівників вийшли на страйк ще в понеділок, 9-го серпня, після того, як не дійшло до порозуміння поміж їхньою профспілкою і урядовими аґенціями. Речник конфедерації працівників здоров'я заявив, що приблизно 750,000 робітників відгукнулись на заклик профспілки почати страйк. Профспілка думає, що у випадку продовження страйку, число страйкуючих буде збільшуватись. Переважно страйкують робітники пралень, прибирачі тощо, але серед 430,000 медсестер немає покищо великого ентузіязму до страйку. Провспілка домагається 12-відсоткової підвишки платень. Уряд, який на протязі трьох останніх років вже три рази підвищував платні шпитальним робітникам, погоджується на 7,5 відсоткову підвишку.

В Америці

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ ЗСА КАСПЕР В.ВАЙНБЕРҐЕР заявив, що намагання Конґресу переконати президента Роналда Реґена зменшити видатки на зброєння є лише „побожним бажанням", яке не реальне. У своєму інтерв'ю для преси, секретар оборони пригадав, що Президент остерігав Конґрес ще в травні, що після схваленого зменшення видатків на зброю в 1983 році в наступних роках ті видатки будуть зростати.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ РОЗГЛЯДАЄ можливість відновлення нормальних торговельних відносин з Румунією помимо того, що уряд Румунії порушує людські права. Окрема комісія Палати Репрезентантів рішила це три тижні після того, як одній румунській родині відмовлено права на виїзд до Ізраїля.

АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД ПІДТРИМАВ РІШЕННЯ Уряду, що автомобільне підприємство Форда не потребує відтягати з обігу мільйони своїх авт з автоматичною трансмісією, в яких траплялися випадки, що біги самі змінялися із поставлених на паркування до їзди взад. Федеральний апеляційний суд рішив, що відповідна осторога про це наліплена на автах, вистачає.

ХОЧА САН М. МУНА ЗАСУДИЛИ ЗА фальшування податкових зізнань в ЗСА, еміґраційний уряд рішив, що немає причини видалити його з країни. Після розгляду справи С. М. Муна, голови Уніфікальної Церкви, нюйоркським судом рішено, що він вже був доволі покараний і неплачення податків не є вистачальною причиною для еміґраційного уряду робити заходи для видалення Муна з країни.

СОВЄТСЬКА „ПРАВДА" ПОДАЛА СВОЇ коментарі щодо заборони совєтським дипломатам вживати пляжі та спортові площі в Ґлен Ков, Н.Й. Кореспондент „Правди" в Ню Йорку Андрей Л.Толкунов пише, що рішення міста Ґлен Ков-це виразна протисовєтська гарячка американців, а посадник — „правий суперпатріот". „Правда" однак зовсім не подає, що в Москві заборонено членам американської амбасади перебувати на пляжі над рікою.

ВЛАСНИКИ ДОМІВ В НЮ ЙОРКУ МУСЯТЬ тепер сподіватися вищих кар за брак перевірки домів, конкретно їхніх зовнішних прикрас. Місто Ню Йорк підвищить кару за „небезпечні" прикраси до 1,000 долярів та одного року ув'язнення. Це зумовлене тим, що в останніх тижнях трапилися три випадки, де несподіванно відірвалися частини прикрас домів та, впавши на прохожих, їх важко поранили, а то й вбили.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

...дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00.
Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Перемоги Реґена в Конґресі

Не зважаючи на 10 мільйонів безробітних в Америці, — найвище число від часу „великої депресії" 30-их років, — не зважаючи на сотні збанкрутованих промислових і торговельних підприємств, які також нагадують трагедію 30-их років, коли вчорашні багатирі ставали жебраками й не одні з них опинювалися буквально на вулиці, створюючи невідому до того часу касту „бомів", — не зважаючи на завзяту кампанію, що її веде проти Роналда Реґена, вся опозиція, особливо чорна частина населення, президент Реґен все ще має ту повагу в обох палатах Конґресу і ту зручність приєднувати неприхильних йому членів Конґресу, що осягає в ньому одну за одною перемогу.

Боротьба довкола бюджету закінчилася корисним для Президента компромісом, на базі якого Конґрес схвалив той бюджет — найвищий в історії Америки з мінімальними змінами та з передбаченим дефіцитом на поверх 100 більйонів долярів 5-го серпня ц. р. Палата Репрезентантів, де демократи мають поважну чисельну перевагу над республіканцями (242:190 плюс 3 непевні), — після 9-годинної палкої дебати відкинено — дарма, що тільки двома голосами більшости — опозиційну супроти Реґена резолюцію, щоби негайно „заморозити" існуючий стан ядрової зброї. Прихильники тієї резолюції стояли на становищі, що теперішнє відношення атомової зброї в Америці і СССР менш-більше однакове і що вибух нової великої війни не приніс би перемоги ні одній стороні, а приніс би загин людства. Противники цієї резолюції наводили арґументи Президента, що й Уряд є проти атомової зброї, але тепер перевагу має Москва, отож треба спершу вирівняти стан посідання і після того можна його заморозити. Речники Президента репрезентантів перемогли арґументом, що прийняття Конґресом резолюції про негайне замороження всіх родів нуклеарної зброї, що покривається з пропозицією Брежнєва, підрізало б становище американської делеґації на теперішній конференції про редукцію нуклеарної зброї, яка ведеться у Женеві, і це була б для Москви велика перемога. Прихильники демократичної резолюції відгрожувалися після проголошення висліду голосування, що вони, демократи, зроблять із справи замороження стану нуклеарної зброї центральну проблему у виборчій кампанії у листопаді ц. р. Можливо, що це збільшить шанси демократів покращати стан посідання в обох палатах Конґресу, але покищо Президент переміг.

10-го серпня ц. р. Роналд Реґен відніс нову перемогу в Конґресі, отримавши згоду на створення нової могутньої радіостанції, призначеної виключно на кампанію еспанською мовою проти Куби Фіделя Кастро, як диктатора, який не визнає людських прав для власних громадян та займається „експортом революції" на американському та африканському континентах, діючи як аґент Совєтського Союзу. Це поширення кампанії проти комунізму є водночас визнанням великої ролі, яку в сучасній боротьбі між засадничими двома ідеологіями — комуністичноавтократичною і демократичною грає живе слово. Ініціятори такої нової радіостанції з передачами еспанською мовою покликаються на успіхи радіопередач „Голосу Америки" і „Радіо Вільна Европа". Усім у світі відомо, що всупереч заходам влади Совєтського Союзу заглушувати ті передачі та карати слухачів, передачі обох названих американських радіостанцій стали найважливішим чинником у формуванні протирежимової громадської думки серед мільйонів населення СССР. За оповіданнями наших земляків в Україні туристам, що приїздять туди з ЗСА й Канади (у найвужчому родинному колі) — відомості, що їх дістають мешканці совєтського „раю" від „підпільних" передач „Голосу Америки" — це для них цілюща вода. Немає сумніву, що західні радіопередачі, наставлені на совєтський імперський Схід, це, може, найголовніше джерело знання перебуваючих за Залізною заслоною мільйонів невільників.

Куба, величиною стейту Пенсильванія, із населенням кругло 10 мільйонів душ, лежить так близько американської Флориди, що населення Куби добре знає відносини в ЗСА. Але, так само, як мешканці СССР, вони не знають всіх подробиць внутрішнього „свого" терористичного режиму. Не знають про кошти й наслідки експортованої Кастром революції. Радіопередачі еспанською мовою йтимуть на всю Центральну й Південну Америку. Вони безумовно скріплять впливи ЗСА і створять важку проблему для Кастра.

ПРЕДСТАВНИКИ З'ЄДНАНИХ СТЕЙТІВ АМЕРИКИ на мировій конференції в Женеві, Швайцарія, у якій беруть участь 40 держав-членів Об'єднаних Націй заявили, що Уряд ЗСА посідає достовірні докази на те, що Совєтський Союз і його маріонетковий уряд в Афганістані вживають хемічну зброю проти повстанців і членів руху для визволення Афганістану. Люїз Філд, американський делеґат до цієї комісії ОН, домагався заборони вжитку радіологічної зброї в Афганістані. Він підкреслив трагічність цього випадку і домагався припинення хемічної зброї взагалі, а під теперішню пору припинення її вжитку в Південній Азії і Афганістані.

Іван Кедрин

НАЧЕ Б УСЕ БУЛО В ПОРЯДКУ...

У „Віснику Світового Конґресу Вільних Українців" за травень 1982 року знаходимо на першому місці статтю теперішнього президента СКВУ Івана Базарка п. з. „Наші завдання у 1982". Наведено довгу низку першорядних порад і суґестій, що треба вчинити для добра України й українського вільного світу. Названо там великі проблеми, як русифікаторська політика сучасних окупантів України, акція за деколонізацію СССР і за визволення України, втримування і поглиблювання зв'язків із світовими конгресами балтійських народів та білорусів і т. п.

Поруч із такими великими проблемами і завданнями, що їх дуже трудно зреалізувати, є й багато інших порад і плянів, під якими можна теж підписатися, як ось, наприклад, „працювати й видати друком збірник матеріялів про 2-ий і 3-ій Конгреси СКВУ", бо дійсно, крім великої книги про перший СКВУ, не існує ніякої друкованої документації двох наступних Світових Конґресів. Наприкінці автор стверджує: „Це далеко не всі завдання, які стоять перед нами. Ми згадали тільки найважливіші, що більше вимагають наших спільних зусиль".

Але читач із найбільшим здивуванням і збентеженням мусить ствердити, що в довгому списку актуальних завдань, які стоять перед зорганізованою українською громадою в діяспорі, нема ані згадки про дві проблеми, які найбільше тривожать нашу громаду. Нема ні словечка про розґардіяш, який настав у вільній українській громаді в Америці після злощасного XIII Конґресу Українців Америки і нема словечка про проголошену вже друком постанову перевести четвертий з черги Світовий Конґрес Вільних Українців. Правда, заголовок статті говорить про „Наші завдання у 1982 році", але ж акція за деколонізацію СССР чи співпраця з авторитетними репрезентаціями у вільному світі інших поярмлених Москвою народів — це теж проблеми, які виходять далеко поза календарні межі біжучого року.

Мґр Іван Базарко є першорядним знавцем дійсности в українських громадах у всіх країнах поселення, зокрема й особливо в ЗСА та на всьому американському континенті. Він знає знаменито стан, який існував в українській громаді в ЗСА перед XIII Конґресом і який настав після нього та існує по нинішній день. Трудно повірити, щоб автор тієї статті у „Віснику СКВУ" „забув" про такі дві справи, як втрата в дійсності, не формально, а фактично, сконсолідованої централі централь з її найпершим статутовим завданням репрезентувати українців в Америці перед владою, але й активно і конструктивно цікавитися тими справами, про які власне й пише автор. Неможливо теж припускати, що мґр Базарко, який довгі роки був екзекутивним (востаннє адміністраційним) директором УККА, вірить, що 1) можна намічені ним завдання виконати з нинішнім кадовбовим УККА і 2) що при нинішньому стані розсварення можна ладно і складно перевести 4-ий СКВУ.

Мґр Базарко знає, як мало хто інший, як то вже на 2-му і після того на 3-му СКВУ грозив провал тієї установи. Коли він сам стверджує, що наведені ним завдання „вимагають наших спільних зусиль" — то що треба розуміти під словом „спільних"? І які „спільні" акції можна вести в умовах, у яких всі часописи Українського Визвольного Фронту, на яких спирається теперішній УККА, у кожному своєму числі ображують і очорнюють всі установи й організації, які перевели сецесію зі залі нарад XIII Конґресу. Як можливо вимагати „спільних зусиль" коли провід теперішнього УККА відкидає усі спроби замирення, вимагаючи спершу капітуляції, якою було б визнання „леґальности" XIII Конґресу, його законспірованої підготови та способу ведення?!

Автор цих рядків на протязі трьох років найтісніше співпрацював з мґром І. Базарком, як редактор офіційного органу УККА „Конґресові Вісті", і між нами не було за ввесь той час ані одного конфлікту. Ця дружня співпраця увірвалася, наче ножем врізав, коли тільки екзекутивним віцепрезидентом УККА став з черги, за принципом „ротації", головний предсідник „Народної Помочі". І коли тепер мґр Базарко виступив в офіціозі СКВУ із наведенням найважливіших завдань, що їх повинна виконати українська спільнота розсіяна у діяспорі з тим її стрижнем, яким є українська громада в ЗСА, то він не погнівається, коли почує щиру й одверту відповідь: на найпершому місці „наших завдань у 1982 році" повинно стояти привернення правопорядку в українській громаді в ЗСА. На найпершому місці повинно стояти — імперативне припинення безвідповідальної лайливої кампанії, яку веде преса УВФронту проти найбільш заслужених установ і організацій та їхніх лідерів, тільки тому, що ті установи і організації і їхні проводи не захотіли прийняти однопартійний диктат, — тільки тому, що вони стоять на базі плюралізму української громади і що вони в теорії та в практиці розмежовують демократію й автократію.

Червоною ниткою у всій статті мґр Базарка в'ється потреба всебічної праці для добра України. Тим часом загирення УККА, як сконсолідованої централі централь українців в ЗСА було і є найкращим дарунком для Москви і відновлення цієї централі централь на базі перевірки статуту і внутрішнього замирення, яке завершилось би на скликаному у приспішеному темпі XIV Конґресі — це найперша передумова здійснення гарних і правильних суґестій наведених у статті теперішнього президента СКВУ. І хоч у тій статті не згадується проблеми 4-го з черги Світового Конґресу Вільних Українців, то президент СКВУ напевне про цю проблему думає. І коли переведення у днях 12-19 листопада 1967 року першого СКВУ було одним з найбільш величавих успіхів української вільної громади, то скликання 4-го СКВУ без попереднього наладнання внутрішніх відносин у громаді, без попередньої підготови Конґресу в усіх деталях включно з персональним складом членів нового Секретаріяту, було б катастрофою. Бо при нинішньому стані відносин 4-ий СКВУ став би похороном тієї зорганізованої верхівки, і ще одним дарунком Москві. Деколонізації СССР ми навіть „спільними зусиллями" не переведемо. Але створити атмосферу для „спільних зусиль" — це в наших силах. Але найперше треба відкинути теорію „янголів" і „чортів" та виявити добру волю компромісового замирення у нашій громаді у ЗСА.

ФРАНЦІЯ ЗНЕСЛА ЕМБАРҐО НА ДОСТАВУ зброї до Арґентини, накладене французьким урядом 2-го квітня ц.р., після того, як арґентинські військові частини перевели інвазію на Фальклʼяндські острови. Знесення ембарґо дає можливість Арґентині закупити французькі бойові джетові літаки найновішого випуску з ракетами на борті, до речі тими, які затопили під час фальклʼяндської кризи два британські кораблі.

О. Журба

„Таємниця краси"

Актор як тая перелітна птаха. Сьогодні тут, і ще не встиг собі гнізда звити, як помандрував шляхами-дорогами довжиною в усе своє життя. І було б кинути ту свою вічну мандрівку, але кличе непосидюща душа у далі неозорі. А як надовше десь зачепишся, ніби серцем приліпився до якоїсь місця-сторони, а душа вже бунтувати почина, пора...пора — і сверблячa нетерплячка нудьгою обпікає. І знову в мандри.

Таке наше акторське життя, — вічні мандри. І кого тільки не побачиш у тих мандрах? Яких тільки людей не зустрінеш на тому хресному шляху, що його ти сам собі обрав? І носиш в собі отой, гіркий вантаж життєвих зустрічів, аж поки при щасливій нагоді, не відірвеш від себе, і не віддаси якомусь мандрівникові по світах свій накипілий біль. І ніби легше стало. І знов у мандри, щоб заповнити утворену порожнечу сповіддю довірливої душі.

Саме тепер спогади рвуться з переповненої пам'яті — серця і годі їм спочивати у глибинах архіву моєї кістяної комори — „Нумо до людей".

Оже, як птахи восени відлітають у теплі краї — ми, актори, кожного літа на два-три місяці ідемо у турне. І куди тільки не стелилась килим-доріжка для нас?! Нагадую собі зустріч, яка трапилась мені далеко від моєї — ріками омитої, полонинами й лісами заквітчаної, сонцем обласканої Буковини, — на Далекому Сході, у місті Хабаровську. Глибокою зморшкою на моїй пам'яті лишилася та зустріч.

Великим літаком від столиці „усіх живучих тут народів" Москви, вилетіли ми у напрямок Хабаровська, де за висловом нашого замісника директора по гастролях, „не ступала ще нога українського актора", і де гроші Ніяґарським водопадом поллються до театральної каси.

„З розкоші не йдуть у міхоноші". Від Москви летіли дев'ять годин. Хто чим під час льоту займався, а жінки — відома справа — тільки заспокоїлись страждання старту одразу за косметику. Ця одна з небагатьох ознак, яка єднає всіх жінок світу без вимку. А це вже один з жіночих секретів. Як тільки прибуваємо до іншого міста, за кордон „родинного", яка з жінок не хоче бути, загадковою, приваблюючою і небезпечно гарною?

Отже, в літаку відразу почалася складна операція зміни фасаду. І через які нелюдські страждання наші жінки не переходили, — брови вискубували, по щоках собі ляпанців давали (щоб розійшлися зморшки — передчасні свідки зрілого

(Закінґення на стор. 6)

Пл. сен. Юрій Пясецький

У радісну пору...

У радісну пору, у Зустрічі день
Іздаля, з полудня, з півночі
Ідуть пластуни і співають пісень,
А вітер їх стягом лопоче.

Гей, Друзі і Подруги, станьмо в ряди,
Наша пісня проллине ланами,
Щоб з нами співали гаї і сади,
А прапор, як сонце над нами.

Ми віриме в правду, красу і добро
І серцем до рідного ближні.
Любов свою ми Україні дамо,
Далекій, бажаній Вітчизні.

Гей, Друже і По́друго, руку подай,
Веселий танок заведімо!
І радощі наші та юности май
З собою у мандри берімо!

Гартуймо змаганням юнацький наш дух,
Готуймось на слушну годину —
У люту добу світових завірюх
Відстояти рідну країну.

Гей, Друже і По́друго, в коло ставай,
І ватру до хмар запалімо,
Хай полум'ям ясним освітить ввесь край,
Щоб в кожному серці горіло!

Привіт Україні крізь сині моря,
Крізь гори, ліси і тумани.
Ми віримо: зійде над нею зоря
І день її волі настане.

Гей, Друзі і По́други, стяг піднесім,
А вітер із рідного краю
Хай буйно розвіє й лопоче у нім —
Це рідна земля нас вітає!

„Іскри Дружби", однoднівка ЮМПЗ, 1972

Володимир Жила

ЦІННИЙ „ПОКАЖЧИК"

Остап Тарнавський: „Бібліографічний покажчик", зібрала й упорядкувала Марта Тарнавська. Філядельфія, 1980.

Рецензований „Покажчик" — цікава і замітна праця, присвячена персональній бібліографії Остапа Тарнавського з приводу його 60-річчя, що сповнилося 1977 року.

Упорядниця, дружина письменника, поставила перед собою завдання: врахувати досягнення розвитку української бібліографії в Україні і в розсіянні й якомога дати повну картину бібліографії творчости Остапа Тарнавського. Це зусилля не прийшлося їй легко, коли зважити на відсутність бібліографічних покажчиків українських періодичних видань поза межами України та на брак доступу до архівів і бібліотек України. Проте, користуючися родинним архівом, колекціями нюйоркської Публічної бібліотеки, Гарвардського університету й архівом „Свободи", упорядниці вдалося зібрати потрібні відомості й дати вичерпне видання, що, без сумніву, має поважне значення для української бібліографії в цілому.

Видання побудоване за таким принципом: після хронології життя й творчости письменника йдуть розділи про окремі видання, оригінальну поезію, перекладну поезію, оригінальну прозу, перекладну прозу, літературно-мистецьку критику (світоглядово-філософські статті), статті з політичною економічною та загальногромадською тематикою та статті про літературно-мистецьку, театральну та загальногромадську хроніку.

Крім того, подано ще розділи про англомовні статті та рецензії, переклади на чужі мови, бібліографічні довідки, рецензії, критичні відгуки та додаток.

Треба особливо відзначити, що під кожною бібліографічною позицією подано найповніші відомості, що так потрібні у роботі бібліотечним працівникам, дослідникам, студентам та взагалі широким колам читачів. Таким чином, розглядуваний „Покажчик" виходить далеко поза межі рекомендаційного видання та є доброю спробою максимального охоплення творчости одного письменника.

Принагідно варто сказати, що у виданні відчувається відсутність анотацій, які би спрямували увагу читача не тільки на заголовок праці, але також на характер та цінність його змісту, бо із заголовка не завжди зрозуміло, про що там йдеться. Слід також подавати рецензії на окремі видання безпосередньо під тим твором, до якого вони стосуються, щоб уникнути спеціяльних пошуків та зробити „Покажчик" більш практичним.

Закінчуючи огляд додамо, що в виданні майже немає недоглядів, друкарських помилок, стилістичних огріхів тощо. Тому треба сподіватися, що й інші наші автори звернуть увагу на цю працю й подбають про впорядкування й видання своїх бібліографій.

У цілому рецензована книга-корисна праця, результат великої і копіткої роботи, реалізацію якої слід щиро вітати.

Мирослав Лабунька

УКРАЇНСЬКА НАУКА Й ЮВІЛЕЙ 1000—РІЧЧЯ ХРИЩЕННЯ РУСИ—УКРАЇНИ

IV

Варто при цьому звернути увагу на те, що найстарший літопис Київської Руси, „Повість временних літ", перекладено на багато мов, з японською включно, але до березня 1980 року не було друкованого видання цієї повісти сучасною українською літературною мовою.[6] Факт цей є досить вимовним свідченням про стан української науки під сучасну пору. Ніхто не може заперечити, що потрібно приготовити повне, критичне, а по змозі й репрезентативне видання українських літописів і хронік. Таке кількатомне видання повинно включати по можливості всі літописи й хроніки, починаючи з „Повісті временних літ" і пізньокозацькими хроніками кінчаючи. Не зашкодило б подбати й про те, щоб видання оригінальних текстів появлялись з паралельними перекладами на сучасну українську мову.[7] Чи може бути краща нагода для започаткування такого видання основних джерел, як Ювілей 1000-річчя?

Видання літературних пам'яток княжої доби.

Ідеться знову ж таки про якнайповніше видання літературних пам'яток княжої доби, що відповідало б вимогам сучасної текстології і наукової критики. Мова тут про оригінальну й перекладну літературу княжої доби. Немає сумніву, що літописи також є літературними пам'ятками, але вони творять в тому відношенні зовсім окрему категорію творчости, що про неї вже була мова вище. Для загальної характеристики цієї категорії спадщини, скажемо, що за винятком „Слова о полку Ігоревім" (що його ювілей 800-річчя також не за горами!) і ще декілька невеличких текстів, література княжої Руси-України — це духовна християнська література, переважно дидактичного змісту в дусі християнської етики й моралі. Очевидно, що Ювілей 1000-річчя повинен також стати поштовхом для вчених спеціялістів різних стосовних ділянок, щоб присвятити цим пам'яткам належну увагу й занятись студіями цих аспектів, що досі не були належно досліджені.

Інвентаризація історичних пам'яток

Пам'ятки матеріяльної культури є важливими свідками історичного минулого народу. У державних народів вони, звичайно, охороняються відповідними законами й є під уважливим піклуванням державної влади. У народів недержавних такі пам'ятки часто улягають грабежам, занедбанню, а то й систематичному знищенню. Такої долі зазнавали й зазнають пам'ятки матеріяльної культури в Україні. Для прикладу пригадаю, що в Києві збереглись були аж до двадцятого століття дев'ять храмів із княжої доби. Із них в роках 1934-1936 знищено три, в 1941 — четвертий.[8] Таким чином, тільки за цих кілька років нанесено українській культурі у самому тільки Києві більше шкоди, як у минулому за цілі століття. Храми, як монументальні архітектурні споруди, є тільки прикладами одного із багатьох видів пам'яток матеріяльної культури, до якої належить врахувати також стінопис, образотворче мистецтво, церковну утвар, ювелірні прикраси, виробничий інструмент, вироби народного мистецтва, зразки одягу, взуття, як і інші предмети широкого вжитку. Разом пам'ятки ці — це найкращі свідки давнини й минулого народу. Без них цього минулого неможливо пізнати, а тим самим і його відтворити.

Минулі лихоліття українського народу спричинили те, що таких історичних пам'яток збереглось небагато. Це накладає на сучасників, особливо в зв'язку з Ювілеєм, певні обов'язки, а саме подбати про те, щоб зберегти на майбутнє існуючі пам'ятки, як і пам'ять про ці, що назавжди пропали. Найкраще зробити це через інвентаризацію історичних пам'яток. Такий інвентар, що був би відповідно анотований і документований, повинен би включати всі ті пам'ятки, що сягають княжої доби й збереглись до сьогодні, як також і ті, що тепер не існують, але про які збереглась відповідна документація. Такий реєстр потрібний для того, щоб кожночасно можна справдити наш стан посідання культурної спадщини, а ще більше для того, щоб усвідомити собі також наші величезні втрати в тому відношенні. До речі, така документація могла б стати дуже в пригоді, коли б знову повстала небезпека знищення ще зацілілих історичних пам'яток у майбутньому.

Із потрібних видань довідникового характеру згадано лише інвентар історичних пам'яток матеріяльної культури України. Немає сумніву, що інвентаризація архівних фондів, збірок, чи навіть окремих важливих документів (мається тут на увазі історичні джерела до історії України, котрі зберігаються у архівах країн, що не обмежують доступу до цього матеріялу), музейних збірок, як і опрацювання бібліографічних, біографічних і енциклопедичних інформативних довідників заслуговують на увагу й їх не менш потрібно, як і видань, що про них тут йшла мова.

III. СПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЙНІ Й ФІНАНСИ

До загальноприйнятої дати Ювілею Тисячоріччя, себто до 1988 року залишилося не цілих шість років. Це вже не так й багато часу, але досить для цього, щоб солідно приготовити ці речі, що мали б відбутись у сам рік Ювілею, чи коротко перед тим. Проєкти, що вимагають довшого часу, належало б почати чимскоріше.

———

У суто організаційних і фінансових справах дозволю собі висловити наступні думки й суґестії.

Розподіл завдань, співпраця і координація.

Кожна українська наукова установа, вищий навчальний заклад, кожне наукове товариство, чи організація, як також кожний український учений дослідник почуваються до обов'язку причинитись до гідного відзначення і вшанування Ювілею 1000-річчя. Ідеально було б, якщо б кожна установа, чи організація взяла на себе виконання такого проєкту, що його, беручи до уваги свої можливості, вона могла б якнайкраще виконати. Такий розподіл завдань варто було б між собою якось узгіднити.

(Продовження буде)

ПЛАСТОВА ВАТРА

КЛИЧ ЮМПЗ-82:
МИНУЛОГО НЕ МОЖНА ВІДІБРАТИ,
А Є ЩЕ І МАЙБУТНЄ.

Микола Руденко

Рік XXIII СЕРПЕНЬ, 1982 Ч. 1 (144)

Пластові зустрічі

1924— Першою була пластова зустріч на „Писаному Камені", в Карпатах на Косівщині, в часі 12-14-го липня 1924 року. Зустріччю проводив Северин Левицький, голова Верховної Пластової Команди; бунчужним був ст. пл. Євген Кульчицький.

1925— Друга пластова зустріч „Бубнище-Маківка" відбулася 5-10-го серпня 1925 року. Зустріч почалася на скелях Бубнища біля Болехова у бойківських горах, а після двох днів всі учасники під командою Івана Чмоли вирушили слідами стрілецьких боїв на гору Маківку, місце великого бою УСС-ів з москалями. Там упорядковано стрілецькі могили і відправлено торжественну панахиду.

1926— Третя пластова зустріч відбулася в серпні 1926 року на пластовій таборовій посілості „Сокіл" біля Підлютого, яку Пласт отримав від Митрополита Андрея Шептицького.

1927—1930— Тому що польська поліція загострила переслідування Пласту, вирішено в майбутньому влаштовувати менші зустрічі по пластових округах, яких в той час було шість. Одна з найбільш успішних відбулася на Волині.

В слідуючих роках відбулися теж зустрічі галицьких пластунів із друзями Закарпаття. Вони зустрічалися звичайно на Говерлі, найвищому верху Чорногори, а часом у бойківських горах на шпилі Пікуй. Після зустрічей частина пластунів замінювала свої однострої, і закарпатські пластуни мандрували до пластових таборів на „Соколі", а галицькі пластуни в закарпатських одностроях відвідували пластові табори по другому боці Карпат.

1931 і 1932— Після заборони Пласту в 1930 році нелеґальний пластовий провід „Пластовий Центр" скликував пластових провідників з різних місцевостей у недоступні закутини Карпат, щоб там провадити наради. Перша така зустріч відбулася літом 1931 року недалеко Підлютого, а друга (й остання) на верхах найдикішої частини Ґорґанів - на Довбушанці.

1946 - 47— Після закінчення Другої світової війни великі зустрічі усіх уладів Пласту відбувалися для відзначення ювілеїв. В Німеччині відбулися дві зустрічі для відзначення 35-ліття Пласту: в Авґсбурзі у вересні 1946 року і величава ювілейна, 5 - 7-го липня 1947 року в Міттенвальді. Завданням зустрічі було показати українській громаді та численно зібраним представникам багатьох чужонаціональних скавтських організацій свій високий рівень пластування, опертий на традиції і досвіді 35-літньої діяльности.

1957 — Наступна зустріч в час ювілею 45-річчя Пласту відбулася на власній оселі „Пластова Січ" у Ґрефтоні в Канаді. Ця перша зустріч у новому світі зібрала велике число пластунок і пластунів і мала дбайливо підготовану програму. Поваги зустрічі додала присутність основоположника Пласту д-ра Олександра Тисовського, Дрота, і довголітнього голови центральних пластових проводів проф. Северина Левицького-Сірого Лева.

1962— Гідним відзначенням золотого ювілею Пласту була ЮПЗ на оселі „Вовча Тропа" 28-го серпня — 3-го вересня 1962. Велике число пластунства брало участь у вміло переведеній програмі.

1967— Міжкрайову Пластову Зустріч в 1967 році в 55-ліття Пласту влаштувала КПС Канади для відзначення 50-ліття відродження української державности та 100-ліття Канади. Зустріч відбулася на оселі „Батурин" біля Монтреалю 22-30-го липня. В програмі зустрічі, крім пластових зайнять, відбувся спільний виступ з іншими молодечими організаціями на площі Світової Виставки, яка саме тоді відбувалася в Монтреалі, та зустріч із прем'єр-міністром Канади.

1972— ЮМПЗ 1972 „Вовча Тропа". Понад 2,000 пластунства і сотки гостей величаво відсвяткували 60-ий ювілей Пласту на „Вовчій Тропі" в серпні 1972 року. Прибули наші друзі з европейських країн і перший раз велика група з Австралії. Таборування та прекрасні покази народної ноші з різних частин України, давніх пластових одностроїв та „гуцульського весілля" завершено традиційною Великою Ватрою.

1978— 3-18-го серпня 1978 року відбулася незвичайно цікава Міжкрайова Пластова Зустріч на заході Канади, щоб відмітити 60-ліття відновлення української державности і 65-ліття Пласту. На зустріч приїхало пластунство з усіх країн, де існує Пласт. Відкриття дбайливо підготованої зустрічі відбулося в Українському Селі - музеї біля Едмонтону, Альта, де пластуни мали нагоду дещо познайомитися із спадщиною перших українських поселенців Канади. Наступні два тижні включали, крім спортових і теренових змагань, теж незабутні переживання - відвідини міста Едмонтону, виїзди на давні українські поселення в Альберті, мандрівки в Скелястих Горах (не раз під час дощу і навіть снігів) та закінчення спільним таборуванням на індіянському резерваті.

ПРОГРАМА ЮМПЗ—82

Субота, 14-го серпня— приїзд, розтаборування. 2:00 по полудні — відкриття по таборах. Увечері: таборові/курінні ватри.

Неділя, 15-го серпня— Богослуження. Відкриття ЮМПЗ-82. Зайняття: спорт, перевірка станичних точок на ватру, вогники по таборах.

Понеділок, вівторок, середа, четвер.— Зайняття: спортові змагання, мандрівки, теренові змаги, пластові вмілості.

П'ятниця — Проби мистецьких виступів. День Дружби.

Субота, 21-го серпня — 9:00 рано - спортові фінали. 1:00 по полудні - виступ новацтва. 2:00 по полудні - показ пластових вмілостей (юнаки). 3:00 по полудні мистецький виступ „Свято Купала" (юначки). увечері - Велика Ватра.

Неділя, 22-го серпня—Богослуження. Закриття ЮМПЗ-82

...В нас ціль у майбутньому визначена її початком у минулому. І усе, чим є Пласт сьогодні і з ним він іде у майбутнє, — завдячує він тому, чим він був у минулому,— тим ідеям, що лягли в його основу, і тим людям, які їх несли і сповняли.

Юрій Старосольський, Начальний Пластун
„Іскри Дружби", одноднівка ЮМПЗ 1972

ВІДЗНАКА ЮМПЗ—82

На офіційну відзнаку зустрічі ЮМПЗ—82 вибрано проєкт пластунки Олі Стасюк. Відзнака є у формі семикутника і має багато символів: сім боків — 70-ліття Пласту, три поліна ватри — три головні обов'язки пластуна і шість променів — шість країн, в яких існує Пласт (Канада, ЗСА, Австралія, Німеччина, Великобританія і Арґентина).

Від Голови Крайової Пластової Старшини:
Дорогі Подруги і Друзі,
Дорогі Батьки Пластової Молоді,
Дорога Українська Громадо!

Пласт, Організація Української Молоді, цього року, а саме від 14-го до 22-го серпня, на пластовій оселі „Вовча Тропа" в Іст Четгемі, Н.Й., обходитиме 70-літній ювілей свого існування.

Проголошений Головною Булавою клич „Плекаймо Пластову Одність і Братерство" став підставою підготовки ЮМПЗ - 82.

Організаційну комісію ЮМПЗ - 82 очолив пл. сен Андрій Ластовецький.

Вибрано провід Зустрічі:

На коменданта Зустрічі покликано пл. сен. Всеволода Гнатчука. На команданта табору юнаків - пл. сен Петра Содоля, на командантку юначок — ст.пл. Марію Мотиль, на команданта УПС — пл. сен. Теодозія Крупу, на команданта новаків — ст.пл. Тараса Ковча, на командантку новачок — пл. сен. Соню Слободян.

На оселі „Вовча Тропа" будуть таборувати усі пластові улади і батьки, згуртовані в Пластприяті. Кожний улад буде мати свою власну програму і батьки теж.

Крайова Пластова Старшина вислала повідомлення і запрошення до зустрічі до всіх країн, де є пластові організації, — до Австралії, Арґентини, Великобританії, Канади і Німеччини.

Організаційна комісія нав'язала тісний контакт з представниками КПСтаршини Канади, які з ентузіязмом приступили до співпраці у підготові ЮМПЗ - 82.

Успішно і величаво відбулося започаткування 70-річчя Пласту в Австралії — літом відбудеться продовження святкування, так звана центральна зустріч в ЗСА, а в 1983 році літом є закінчення ювілейних святкувань в Европі.

Кличем зустрічі в ЗСА є мотто з вірша Миколи Руденка „Минулого не можна відібрати, а є ще і майбутнє".

Ніхто не може заперечити ані відібрати від Пласту його славного минулого.

При кожних святкуваннях наших ювілеїв ми з гордістю можемо дивитися в минуле і з сильною і непохитною вірою іти в майбутнє. З нами незлічима кількість великих людей і великих вчинків. В історії українського народу Пласт записався як носій української національної гідности. Пластуни все були готові служити Богові, Батьківщині і давати поміч тим, хто тієї помочі потребував. Пласт дальше буде стояти на сторожі збереження святої Церкви, мови і культури і всіх надбань, що залишили нам наші предки. Виховуючи молоді покоління на засадах глибоко релігійних, національних і на пізнанні добра і краси життя, ми віримо в майбутність Пласту.

На ЮМПЗ — 82 з'їдуться пластуни і пластунки з усіх континентів. Будьмо готові по-братерськи прийняти їх як членів одної великої пластової родини. Даймо змогу нашому юнацтву пережити найкращу „Велику гру" в їхньому пластуванні. Від нас усіх залежатиме успіх ЮМПЗ-82. Українська громада з повною вірою очікує від нас взірцевого переведення 70-річчя Організації Української Молоді Пласт.

СКОБ!
пл. сен. Евстахія Гойдиш
голова КПС

Юначки - учасниці Ювілейної Пластової Зустрічі в 1972 р. у 60-річчя Пласту в сарматських одягах.

Пісня Зустрічі 1982 року

У вислідi конкурсу, проголошеного Організаційною комісією Ювілейної Пластової Зустрічі у 70-річчя Українського Пласту на Пісню Зустрічі, першу нагороду одержав ст. пл. Андрій Ганкевич з Йонкерсу, ЗСА, за пісню п.н. „Скоб, Готуйсь, гей, пластуне", до якої він уложив слова і мелодію. Андрій Ганкевич — абсольвент Малої Семінарії в Римі, де був, між іншим, членом оркестри „Стихія" під проводом о. Євгена Небесняка. Ця оркестра відбула ряд поїздок по Европі та Америці і награла свою платівку. Тепер Андрій студіює в Ню Йорку. Він активний член Пласту і дописувач до пластового журналу „Юнак".

Скоб, Готуйсь, гей, пластуне!

Швидким кроком, з різних
країв,
Марширує много рядів
Пластунів. Охотно, радо
Йдуть вони на З'їзд.

Йдуть вони на „Вовчу Тропу",
Йдуть вони й співають про ту
Міжкрайову Ювілейну
Зустріч Пластунів.
рефрен:
Скоб, Готуйсь,
Гей, пластуне!
Заспіваймо про минуле!
Скоб, Готуйсь,
Гей, пластуне,
Заспіваймо, щоб всі чули!

В нас минуле невмируще,
А майбутнє — невсипуще;
Не дамо їх відібрати:
Нам вони — усе!

Любим всяку ми пригоду,
Завжди підемо на згоду;
"Одність пластова й братер-
ство!" —
Ювілейний клич!
Хай ніхто не заперечить
Наше слово — ой, ні, ні!
рефрен:
Скоб, Готуйсь,
Гей, пластуне!
Заспіваймо про минуле.
Скоб, Готуйсь,
Гей, наш друже!
Заспіваймо,
що аж ну вже!

Ювілейна Зустріч в Австралії

Пласт в Австралії започаткував святкування 70-річчя ювілейною зустріччю під кличем „Пластова Одність і Братерство" на пластовій оселі „Сокіл" біля Мельбурну в днях 24-го грудня 1981 до 3-го січня 1982 року. Участь взяли всі улади у числі близько 400 учасників. Прибув Начальний Пластун Юрій Старосольський та кілька гостей з Канади й Англії.

Голова КПС пл. сен. Богдан Тарнавський офіційно відкрив ЮМПЗ і підкреслив значення присутности Начального Пластуна. Ю. Старосольський тепло привітав учасників та передав привіт від Головної Пластової Булави.

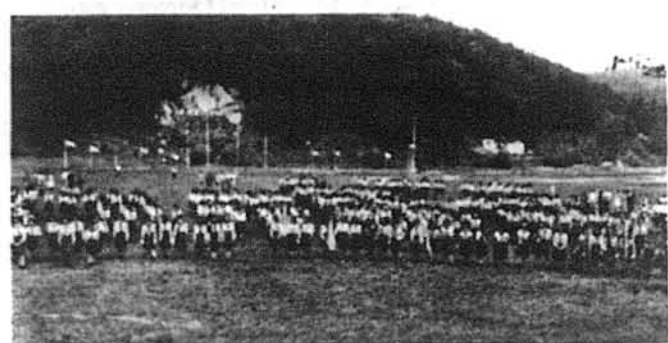
В наступних днях проходила програма на прекрасній гористій 147-акровій оселі станиці в Мельбурні: мандрівки, гутірки, ватри з мистецькими точками та виставки пластового музею.

Урочистого і святкового настрою перед надходячими святами Різдва Христового надало колядування новацтва, яке з колядою відвідало усі підтабори.

На святочній ватрі на закінчення зустрічі, після виступів та вручення нагород і подяк, голова КПС передав на руки Начального Пластуна вугілля з ватри, щоб ним розпалити ватру ЮМПЗ на „Вовчій Тропі" в Америці.

Сл. п. Архиєпископ Василь Величковський на гостині у пластунів під час Ювілейної Пластової Зустрічі у 1972 р. на „Вовчій Тропі", ЗСА.

Учасники Ювілейної Пластової Зустрічі у 55-річчя Пласту на „Батурині" біля Монтреалю, Канада, 1967 р.

Сл. п. о. митрат Василь Кушнір, голова КУК, на Ювілейній Пластовій Зустрічі у 55-річчя Пласту 1967 р. в Канаді.

Провідники Українського Пласту в часі Ювілейної Пластової Зустрічі у 45-річчя Пласту, зібрані на „Пластовій Січі" біля Торонто, Канада — 1957 р. Посередині Основник Пласту д-р Олександер Тисовський і перший Начальний Пластун — проф. Северин Левицький.

Пластуни-учасники рейду із чашею землі з гробу Начального Пластуна проф. С. Левицького на Ювілейній Пластовій Зустрічі у 50-річчя Пласту у 1962 р. на „Вовчій Тропі, ЗСА.

ГОЛОС АКТОРА

Орган Об'єднання Мистців Української Сцени

В. Дорошенко 1971

СЕРПЕНЬ 1982

Наше головне завдання

З'їзд Об'єднання Мистців Української Сцени в днях 5-6-7-го вересня 1981 року у Філядельфії можна сміливо назвати небуденним хоч би з того приводу, що це не тільки були наші з черги 6-ті Загальні збори (9-ті від часу заснування), але теж і тому, що саме в цьому році ми відзначували 35-ліття заснування та 10-ліття відновлення нашого Об'єднання, основником якого і першим головою, обраним з'їздом акторів у 1946 році в Авгсбурзі, Німеччина, був наш незабутній сл. п. Володимир Блавацький.

З того часу багато дечого змінилось, багато з наших колишніх членів не стало між нами, дехто з нас вже в поважному віці, одначе на нашому З'їзді можна було завважити у кожного молодечий підйом і щиросердечну (після двох років) радість із поновної зустрічі з колеґами-акторами, які на цей З'їзд прибули з далековіддалених місцевостей Америки і Канади.

Під час нарад, які відбувалися у теплій родинній атмосфері, можна було спостерігати, поза іншими діловими справами, велике зацікавлення станом друкування другого тому книги „Наш Театр".

Книга ця — це збірник матеріялів про наших театральних діячів на рідних землях (Галичина, Буковина, Волинь та інші) від 1915-го аж до 1970-их років в Америці. Матеріяли про акторів, режисерів, директорів, музиків, авторів — про всіх діячів українського театрального мистецтва. Театральні фотознімки, рецензії, програмки та вартісні документи, що в більшості надіслали до друку актори, члени нашого Об'єднання, які ці театральні документи, найбільші цінності і їх дорогі пам'ятки, зберігали роками більщ, ніж що інше.

Взялися ми за це діло (до речі, про яке до цього часу ніхто і не подумав), щоб усі ці цінноці українського театрального мистецтва, усі ці матеріяли-документи упорядковано надрукувати і залишити по собі у спадщині наступному поколінню. Може колись наші історики-театрознавці будуть нам вдячні, що свої студії про український театр зможуть базувати на нами зібраних матеріялах.

Хоч перший том цієї монументальної книги вже видрукований, та наше завдання не закінчене. Перед нами ще другий том, який наполовину вже надрукований, але для зреалізування і завершення нашого завдання, для завершення нашого великого задуму потрібно ще великого вкладу праці та переборення багатьох перешкод технічного характеру.

На нашому З'їзді Загальні збори наділили новообрану Управу почесним завданням докінчити це монументальне діло, почате ще за головування сл. п. Юрія Кононіва.

Для завершення цього почесного завдання новообрана Управа доложить усіх зусиль, щоб оправдати довір'я, наділене членами нашого Об'єднання. Доложить усіх зусиль, щоб другий том книги „Наш Театр" появився друком ще в часі цієї каденції нашої Управи.

Євген Левицький,
голова Об'єднання Мистців Української Сцени

Д-р Григор Лужницький

„Ювілей театру на емеритурі ..."

З приводу відзначення 35-річного ювілею існування Об'єднання Мистців Української Сцени — ОМУС (1946) і 10-ліття існування цього ж Об'єднання на американській землі (від 1971), яке відбулося від 5-го до 7-го листопада 1981 року у Філядельфії, на сторінках тижневика „Народна Воля" (ч. 42, 1981) появилася стаття О.Т. п.н. „Об'єднання Мистців Сцени ... без сцени," в якій автор — після перегляду одного з відтинків історії українського театру, тобто існування 12-ти театральних колективів у Німеччині в 1940-их роках — твердить, що „може треба було, що громада повинна мати і театр". Самого — мовляв —„об'єднання мистців сцени замало, мусить існувати і сцена з живим театром". А так „і самий з'їзд, і його програма, і самий настрій вказували, що це Ювілей театру на емеритурі"—дарма що, хоч, на жаль, ці театральні колективи не проіснували —задержалась організація, навіть з досить активним і здисциплінованим членством".

Немає сумніву, що в згаданій статті О.Т. є чимало правди, багато доброї волі, якщо йде про таке „побожне бажання", що українська „громада повинна мати і театр" (та ще й півмільйонова „громада" в ЗСА!), але є теж і багато непорозуміння, включно з тим, що автор утотожнює Об'єднання Мистців Української Сцени (ОМУС) з театром, — скажім докладніше, бо поняття „театр" є дуже складне й широке, — з театральним ансамблем в той час, коли й колишній Союз Українських Акторів в Галичині і сьогоднішній ОМУС у розсіянні є громадськими організаціями, об'єднуючими усіх мистців сцени, незалежно чи і де вони працюють, чи де вони живуть „на емеритурі". Коли б автор поцікавився минулою історією галицького театру, то побачив би, що побіч громадської організації Союзу Українських Акторів (куди належали актори з різних тодішніх театральних ансамблів) існувала „ Кооператива Український Театр", яка мала затверджену урядом концесію (ліценцію) вести театр.

Теж важко погодитися з автором, мовляв, „місце акторів на сцені, та й громада хоче бачити їх на сцені", бо обмежувати актора тільки до сцени, значить відбирати йому можність бути повновартним членом суспільности-громади, а тільки дозволяти йому працювати в його професії.

Це правда, що колись (але, Богу дякувати, ті часи вже минули!) акторська професія до деякої міри серед нашого загалу приймалася з нехіттю, а то навіть і зневажливо („до нашого міста комедіянти приїхали"). Цей вузько-партикулярний підхід зокрема галицького загалу як до акторського мистецтва, так і до публіцистики („не здав гімназійної матури й пішов у редактори") мав, одначе, і справедливе підложжя, бо не завжди й „актор" і „редактор" у тодішньому галицькому житті стояв на висоті свого завдання як виявом своєї професії, так і пошани до неї і до себе самого.

А вже ніяк не можна погодитися з автором, мовляв „громада хоче бачити (наших акторів) на сцені". Ми скажемо навпаки: громада не хоче бачити наших акторів на сцені; наша українська громада не хоче мати українського театру, театру, очевидно, постійного, бо тільки про такий „театр" мова. На це має документальні дані й історія нашої еміграції (як минулої, так і сучасної), про це розповідає і історія театру на рідних землях, де, незалежно від поодиноких окупацій, не міг встоятися довго якийнебудь український постійний театр. Хочуть театру й працюють для театрального мистецтва, вкладаючи туди, у свою працю, своє життя, тільки одиниці, й тільки завдяки цим одиницям, яким, до речі (будьмо щирі), „громада" більш або менш кидає колоди під ноги, тільки завдяки їм існує, — очевидно—говоримо про вільний світ, а зокрема про наше розсіяння у ЗСА, — подих українського театрального мистецтва, цього мистецтва, якого надаремно шукав би хтось у державних театрах сьогоднішньої України.

І хоч автор при кінці своєї статті спорікає, мовляв „самого об'єднання мистців сцени замало, мусить існувати і сцена з живим театром", ОМУС свідомий того, що, коли ця ж „громада" похоронила усі спроби наших акторів (дарма, що на „емеритурі"!) вдержати „живий театр", його, ОМУС-у, ціллю є закріпити усі вартості й цінності театрального українського мистецтва, що його не лише не згадує сьогоднішній московсько-большевицький окупант України, але теж, згідно „з комуністичною етикою", безприкладно фальшує історичну дійсність минулого українського театрального мистецтва. І мабуть автор не мав змоги поцікавитися цими матеріялами до історії українського театру з 1915 - 1975 років (а цей період нашого театру або зовсім не існує на сторінках театрознавчих підсовєтських видань, або його збувається двома-трьома реченнями), які увійшли у 848 – сторінковий том книги Українського Театрального Мистецтва „Наш Театр". Познайомившись із цим багатющим матеріялом до повної несфальшованої історії українського театрального мистецтва, яким є перший том збірників „Наш Театр", і усвідомивши собі цю величезну роботу, що її робить ОМУС, підготовляючи черговий том видання „Наш Театр", ледве чи правдивими є слова автора, мовляв, „самого об'єднання мистців сцени замало, мусить існувати і сцена з живим театром".

Бо девізою ОМУС-у в його праці над друком матеріялів до історії українського театрального мистецтва і його єдиною ціллю під цю пору є, щоб на сторінках і зі сторінок збірників „Наш Театр", кажучи словами латинської приповідки, „мертві жили, а німі промовили".

Володимир Шашаровський

З МОЄЇ ПЕРСПЕКТИВИ

Десять літ праці в Управі ОМУС, яку я провів після його відновлення у 1971 році на терені ЗСА, дали мені певний досвід у керуванні Об'єднанням, який я старався використати для розвитку нашої організації у тих нових умовах, які заіснували на нашому новому поселенні у розсіянні по великих просторах цієї країни.

При допомозі однодумців і фанатиків відновленого Об'єднання ми накреслили широкий плян нашої діяльности, яку ми поволі почали впроваджувати в життя. Ми вірили, що члени нашого Об'єднання докладуть усіх старань, щоб свою акторську організацію поставити на висоті намічених завдань. Ми вирішили відновити зацікавлення до театру і театральних справ широкого загалу громадянства, не тільки любителів театрального мистецтва. На першому етапі ми рішили згуртувати нечисленні театральні ансамблі в нашій організації до спільної дії. В тій цілі ми зорганізували перший театральний фестиваль у 1972 році на Оселі Українського Братського Союзу (який тоді мав назву Робітничого Союзу) „Верховина" у Глен Спей, Н.Й., і який як перший такий почин мав назагал немалий успіх. Очевидно, не був він ідеальний, але початки були зроблені, контакти нав'язані. А відомо, що всі початки натрапляють на труднощі, особливо технічного порядку.

У фестивалі взяло участь сім театральних ансамблів. Один із них приїхав навіть з далекого Вінніпеґу у Канаді. З тої нагоди ОМУС видав відповідні жетони, а також спеціяльні грамоти для всіх учасників фестивалю, як теж пропам'ятні статуетки для кожного ансамблю, що брав участь у фестивалі. Імпреза справила на глядачів, а особливо виконавців, дуже позитивне враження.

З черги Управа ОМУС приступила до видавання сторінки „Голос Актора" у наших газетах „Свобода" і „Америка", інформуючи про театральне життя на наших поселеннях та працю акторів, які брали участь у різних театральних і концертових імпрезах, з обильною хронікою та цікавими професійними порадами з листів, які нам посилали наші члени. Ця сторінка актора появлялась неперіодично.

Та найважнішим рішенням Управи ОМУС було видати книгу про наш вільний театр, як причинок до історії Українського Театру, перший том якого появився під редакцією д-ра Григора Лужницького у 1975 році. Другий том, вже майже зложений, появиться у найближчому часі. Це нариси про театри і працівників сцени, які проживають поза межами поневоленої батьківщини і творять українське театральне мистецтво, не фальшоване режимом.

Для здобуття фондів на видання книги про театр актори, члени ОМУС-у із ЗСА та Канади, влаштували спільне турне по більших скупченнях нашого поселення; вели широко закроєну і успішну вислідом грошову збірку на видання книги не лише серед працівників сцени, але і серед широких кіл громадянства, що, особливо дякуючи наполегливій праці першого голови відновленого ОМУС-у св. п. Юрія Кононіва, увінчалась блискучим успіхом.

Але сумнозвісний наш солом'яний вогонь почав свою „успішну" роботу, не кажучи про старіння поодиноких членів основників і членів ентузіястів, вкінці повільний їх відхід у засвіти спричинив теж немалу прогалину у наших рядах. Наплив молодої крови відносно малий і в більшості інертний.

Не малу ролю, як то звичайно буває, відіграли і певні фальшиві амбіції не тільки серед незорганізованих у нашому Об'єднанні працівників сцени, але теж і посеред членства, що відбивається неґативно на праці організації.

Другий театральний фестиваль у Гартфорді (ми рішили для кращої пропаганди відбувати фестивалі у різних скупченнях нашої громади) у 1974 році, на який Управа запросила фільмового актора українського роду Майка Мазурки, з причин вищенаведених скінчився фінансовою невдачею.

Переписка, дуже оживлена і цікава в початках з позамісцевим членством, теж почала вриватися. Ціла спрямованість Управи зосередилась [illegible] виданні другого тому нашої книги, яка теж натрапляла на брак відгуків з-поміж деяких членів відносно присилання потрібних матеріялів. Не кажучи про таке сумне явище, що видану ОМУС-ом книгу „Наш Театр" члени Об'єднання з малими виїмками не тільки не розпродали, але і самі не закупили.

Та праця в товариствах не тільки акторських, але і громадських, натрапляє завжди і всюди на ті самі перешкоди: брак відповідальности за взяті на себе зобов'язання або байдужість.

Новообрана Управа ОМУС-у приступила з новими силами і новою свіжою енерґією і пожвавить, я вірю, діяльність Об'єднання, бо, як чую, накреслила ряд в тому напрямі заходів, що, напевно, увінчаються успіхом.

Михайло Івасівка

Як то „вигринула думка" про книгу „Наш театр"

35 років тому засновано Об'єднання Мистців Української Сцени в Авгсбурзі, Німеччина, групою акторів під проводом Володимира Блавацького; в 1971 році відновлено цю організацію в ЗСА. Тому що багато справ забувається, думаю, що варто пригадати, як саме дійшло до відновлення ОМУС на тутешньому терені і до започаткування праці над виданням книги „Наш Театр", що її другий том друкується у видавництві „Свобода". Не раз кажеться тепер, що „виринула" така думка. Але хто допоміг цій думці „виринути"?

Після виїзду в 1944 році зі Львова, я зійшовся з працівниками сцени під керівництвом В.Блавацького у Бреґенсі (Форарльберґ, Австрія). Восени 1945 року ансамбль виїхав з Бреґенсу до Баварії—до Авгсбургу в Німеччині. Прикро було мені розставатися з довголітніми друзями-акторами, з якими ми пережили приємні й погані часи як під совєтською, так і німецькою окупацією, а відтак на еміґрації.

1948 рік був черговим етапом дальшої, вже заокеанської еміграції. Одні виїхали до Австралії, деякі до Канади, а остання група акторів разом зі своїм директором і мистецьким керівником з львівського театру В.Блавацьким виїхала до ЗСА і поселилися у Філядельфії. Співробітник Блавацького зі Львова режисер Йосип Гірняк зі своєю дружиною Олімпією Добровольською і акторами Театр-Студії переїхали до Ню Йорку.

Обидві ці групи старалися служити своїми театральними виставами українській спільноті на терені ЗСА і Канади, не зважаючи на тяжкі особисті фінансові умови (які покутують до сьогодні), бо українська громада, яка має під цю пору багато заможних людей, має гарвардські студії, Фундацію УВУ, кредитівки і щадниці та ряд громадсько-політичних організацій, ця наша громада не спромоглася фінансувати бодай один свій постійний театр.

Я виїхав до Арґентини з Австрії і замешкав у Буенос Айресі, де зустрів знаного мені ще зі Львова режисера д-ра Івана Іваницького, режисера Юрія Григоренка, письменника Юрія Тиса-Крохмалюка, Володимира Ласовського й ряд інших працівників сцени. Ми спільно створили театральну студію ім. Леся Курбаса, а на голову вибрали Ю. Григоренка, який вкоротці поставив драму Лесі Українки „Лісова Пісня", а потім „Бояриню" і Ю.Тиса „Не плач, Рахиле".

В січні 1953 року блискавкою пролетіла вістка про смерть В.Блавацького, яка потрясла українською спільнотою, а зокрема усіма його колишніми співробітниками.

В 1958 році я переїхав до ЗСА і замешкав в Ню Йорку на славному „давнтавні" при Другій авеню. В Ню Йорку я зустрівся з маестром Йосипом Гірняком, Олімпією Добровольською і з багатьма акторами з рідних земель. Коли я вже познайомився з тутешнім життям, для мене було дивним, чому наші актори не об'єдналися, так як письменники у „Слові", образотворчі мистці в „ОМУА", журналісти, лікарі, інженери, музики в „УМІ", спортовці в „УСЦАК"; купці і промисловці створили свої товариства. Щоб здобути бодай мінімальну фінансову базу для прожитку, я відкрив свій власний „бизнес" на Другій авеню в Ню Йорку під назвою „Роман Тейлорінґ" і до мого підприємства заходили (і до сьогодні заходять) відомі особистості з мистецького й громадсько-політичного світу. Під час свого „постою" в Ню Йорку заходив до мене реж. Володимир Шашаровський з дружиною Юлією, який мав вже свій „Театр у П'ятницю" у Філядельфії. При наших зустрічах, які були доволі часті, я звертав увагу Шашаровському, що вже час, щоб і наші актори заснували своє об'єднання, на що він погоджувався, обіцюючи що „ми це зробимо". Від того часу проминуло кілька років, і ми залищалися далі на тому, що „ми це зробимо".

Заходив до мене Олег Лисяк, який часто відвідував мене та мав нагоду зустрітися в моєму бизнесі зі знайомими письменниками, акторами чи з „людьми такими, як ми".

Ми обговорювали ці самі справи, об'єднання театралів і потребу видання книжки, яка закріпила б історію українського театру. Я показував Лисякові свої „шпарґали", комплет програмок з львівського театру, деякі газетні статті, знімки й інше. Ми радилися і плянували, аж заскочив нас 1971 рік.

Мґр Олег Лисяк часто приїздив до Ню Йорку службово, бо він працював тоді податковим авдитором (заробляв на прожиток, контролюючи „акул Волл Стріту"). Ми раду радили; аж десь на початку 1971 року (в березні), коли Лисяк вислухав мої чергові жалі про інертність наших акторів, він нічого не сказав, попрощався зі мною і вийшов з „Роман Тейлорінґ" без ніякого рішення.

Але 24-го березня 1971 року він потелефонував до мене і запросив мене до себе: „Приїжджай, Михайле, до мене до міста „Братньої любови", що я і зробив у суботу, 27-го березня 1971 року. Він мене остеріг, щоб я нікому не говорив, що я їду до нього, бо ще „зазяпають"...

В суботу я закрив свій „бизнес" і поїхав до Філядельфії. У панства Марії і Олега Лисяків ми повечеряли, а відтак у його бібліотеці він показав мені різні матеріяли, розповів про свої розмови з акторами Богданом Паздрієм і Володимиром Шашаровським у справі об'єднання працівників сцени, й сказав, що в неділю обговоримо вчвірку справу об'єднання – тобто Паздрій, Шашаровський, Івасівка і Лисяк – при чому Лисяк зобов'язався, що це буде основою підготовчої комісії для скликання з'їзду.

І так сталося. У неділю ми зійшлися у Лисяка і вислухали його проєкт для створення чи відновлення організації працівників сцени і видання відповідної публікації, що було початком книги „Наш Театр" для збереження надбань українського театру.

Під час дискусії Шашаровський запропонував, щоб не творити нової організації, але відновити діяльність ОМУС-у. Ми вирішили скликати наступне засідання, вже „формальне", на 4-го квітня 1971 року у панства Людмили і Василя Сердюків на оселі „Черче" і запросити на це засідання відомого з його організаційних і адміністраційних здібностей сотника Юрія Кононіва.

На цьому засіданні в „Черчу" Лисяк подав конкретні причини, які вимагають скликати з'їзд, що втягнуто до протоколу словами: „потреба організації зумовлена конечністю видання публікації про працю українських театрів останніх 30-ти років, бо на рідних землях пишуть про час війни (1941-44) у Львові, що в тому часі „театру як такого не було (!)". Ось такі „виринула думка", що є доказом, що вона не виринула сама зі себе ...

В наступних засіданнях Комісії основано Діловий комітет, головою якого став Б.Паздрій, містоголовами — Є. Курило і Лєна Бенцаль-Карпяк, секретарем В. Шашаровський, референтом З'їзду — Ю.Кононів, а організаційним референтом вибрали автора цих рядків. У висліді З'їзд Працівників Української Сцени відбувся на оселі „Верховина" в днях від 29-го до 31-го травня 1971 року при участі понад 100 осіб. Під час З'їзду вирішено на внесок Є. Курила (останнього секретаря попереднього ОМУС-у з Німеччини), щоб З'їзд проголосив себе Четвертим Загальним з'їздом ОМУС, і таким чином після чверть сторіччя від заснування першого ОМУС велика ідея Блавацького знайшла своїх носіїв. Першим головою відновленого ОМУС-у став Юрій Кононів, а його заступниками — Роман Тимчук, Лєна Бенцаль-Карпяк і Євген Курило, секретарем — В. Шашаровський.

Таким чином ініціятива відновлення ОМУС в ЗСА і видання книги „Наш Театр" „виринула" в 1971 році у „бизнесі" „Роман Тейлорінґ" на Другій авеню у Ню Йорку; зреалізував її Олег Лисяк у Філядельфії. Актори зорганізувалися, видали вже перший том книги „Наш Театр", головним редактором якої став проф. д-р Григор Лужницький, що й було метою відновлення ОМУС.

На превеликий жаль, наше громадянство й до сьогодні не видало на цьому континенті ані одного мецената нашого театру, такого як у Львові був д-р Овчарський. Відомо, що актори не творять театрів, лиш в них виступають, а самі театри засновує громада...

Але ОМУС — велика ідея Блавацького, відновилася силами самих акторів і їх прихильників, а книгу „Наш Театр", що її другий том друкується у видавництві „Свобода", ми видамо й закінчимо згідно з думкою, яка „виринула" 11 років тому.

Бо такий наш обов'язок .

Відбулися Загальні збори ОМУС та З'їзд українських акторів

В днях 5-го, 6-го і 7-го вересня 1981 року відбулися у Філядельфії 6-ті на терені ЗСА і 9-ті від основання ОМУС Загальні збори і З'їзд акторів, членів ОМУС.

На загальних зборах, які відбулися в залі УСО „Тризуб", обрано такий склад нової Управи ОМУС: Євген Левицький — голова, Степан Крижанівський — перший заступник голови, Володимир Довганюк — другий заступник і представник на Канаду, Ірина Лаврівська — третій заступник і зв'язкова з Канадою, секретар — Микола Кульчицький, фінансовий референт — Володимир Варварів, референт публікацій — Олег Лисяк, імпрезовий референт — Іван Гош; члени Управи: Марія Степова-Карпяк, Омелян Урбанський і Василь Кострицький; Василь Сердюк — голова Контрольної комісії; члени Контрольної комісії: Іван Головка, Михайло Івасівка; Михайло Лялька — голова Товариського суду; Олег Ґенза і Володимир Мельник (після його смерти на його місце кооптовано Зенона Олега Кознарського) — члени Товариського суду.

Після Зборів була коротка розвагова програма, в якій виступали Іванна Кононів, Валя Калин, Степан Магмет, Володимир Довганюк, Євген Левицький, Іванна Климовська (Язичинська) та Ростислав Василенко, який дав теж доповідь на театральну тему.

Наступного дня відбувся бенкет в залі Українського Освітньо-Культурного Центру, на якому головну промову виголосив проф. д-р Григор Лужницький. Під час бенкету вшановано заслужену акторку Лєну Бенцаль-Карпяк з нагоди її вісімдесятліття. Сеньйорку вітала Людмила Сердюк, також сеньйорка, якій 80-ка вже минула. Також вшановано акторку Евдокію Дичко-Блавацьку з 30-річчям радіопрограми ім. Володимира Блавацького.

В програмі бенкету виступали Ірина і Юрій Лаврівські, Іванна Кононів і Валя Калин, Степан Магмет, Володимир Довганюк і Ростислав Василенко. Музичний супровід для цих виступів дав піяніст проф. Богдан Перфецький.

Члени Управи ОМУС, обраної на 6-их (9-их) Загальних зборах 5-го вересня 1982 року. Сидять (зліва): Іван Гош; Іван Головка; Володимир Довганюк; Євген Левицький, новообраний голова ОМУС; Марія Степова-Карпяк, Ірина Лаврівська, Василь Сердюк, Микола Кульчицький. Стоять (зліва): Василь Кострицький, Володимир Варварів, Олег Лисяк, Михайло Лялька. Бракує на знімку членів Управи: Степана Крижанівського, Михайла Івасівки і бл. п. Володимира Мельника.

(Фото „Мева")

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

Протягом минулого півроку від часу останніх Загальних зборів і З'їзду членів ОМУС відійшли у вічність такі члени нашого Об'єднання:

12-го листопада 1981 року помер у Філядельфії

ВОЛОДИМИР МЕЛЬНИК,
народжений 22-го серпня 1908 року в Яблонові, Галичина, актор українських театрів, пластовий діяч і учитель.

7-го лютого 1982 року помер у Ню Гейвені, Конн.,
СИЛЬВЕСТЕР МІЛЯНСЬКИЙ,
народжений 14-го січня 1894 року в Таращі на Київщині, актор, керівник і адміністратор українських театрів.

22-го березня 1982 року померла у Філядельфії
ІВАННА КЛИМОВСЬКА (ЯЗИЧИНСЬКА),
народжена у Самборі, Галичина, акторка-гумористка, в'язень польських тюрем, суспільна діячка.

ВІЧНА ЇМ ПАМ'ЯТЬ !

Привіт для Едварда Козака - ЕКА у його 80-річчя

Нашому дорогому членові, авторові нашої емблеми, ілюстраторові журналу „Театр" в 1947 році, визначному українському мистцеві ЕДВАРДОВІ КОЗАКОВІ — ЕКОВІ складаємо наш сердечний привіт і якнайкращі побажання дальших плодовитих Многих Літ!

Члени Об'єднання Мистців Української Сцени (ОМУС) („ті з „Пацикова")

РЕДАҐУЄ КОЛЕҐІЯ
Адреса для листування:
O.M.U.S.
1309 W. Ruscomb Street Philadelphia, Pa. 19141

ПРИГАДКА
В СПРАВІ
ЗУСТРІЧІ РОДИНИ ВОЛЯНСЬКИХ І СПОРІДНЕНИХ РОДІВ
у Гантері, Н. Й., 28-29-го серпня 1982 р.

- Просимо зголошуватися в справі кімнат прямо на адресу: Mrs. Olha Kobziar, c/o "Xenia" Motel, Hunter, N.Y. 12442 Tel.: (518) 263-4700.
- Реєстрація учасників у суботу, 28-го серпня, від години 1-ої по пол.

КОМІТЕТ

ПРЕКРАСНІ ЖЕРТВОДАВЦІ ФКУ

„Радіємо тим, що прожили: Павлина — 75 літ, Дмитро — 80 літ; з того приводу посилаємо нашу поновну пожертву (це вже їхня сьома вплата) на фонд українських студій в Гарвардському університеті, в сумі 150 долярів".
ПАВЛИНА й ДМИТРО НІМИЛОВИЧІ, Стоктон, Калофорнія.

АҐНЕС ПАЛАНЮК, Дікінсон, Північна Дакота	$1,000.00
ПАРАСКЕВІЯ ПІКАС-ВИТВИЦЬКА, Ню Гейвен, Конн. .... (Сума всіх дотеперішніх вплат ВП. Пані Витвицької до ФКУ — 8,210.00 дол.).	1,000.00
МИХАЙЛО й НАДЯ ПІКАС, Орчард Парк, Н. Й.	1,000.00
ТЕОФІЛЬ ЛОТОЦЬКИЙ, Кліфтон, Н. Дж. .... (Сума всіх дотеперішніх вплат ВП. Пана Лотоцького до ФКУ — 8,890.00 долярів).	2,050.00
ЛЕНА і РОМАН ІВАНИЦЬКІ, Ню Йорк, Н. Й. .... (Ця вплата на фонд ім. Ст. і М. Хемичів в доповненні до попередніх вплат ВП. Пана Іваницького до ФКУ дає разом суму — 4,000.00 дол.).	1,000.00
ВІДДІЛ УККА, Янґставн, Огайо .... (Враз з попередніми вплатами — 4,250.00 дол.)	600.00

Щиро дякуємо за підтримку.

Просимо всіх українців пересилати грошові пожертви на адресу:

Harvard University
UKRAINIAN STUDIES FUND
1581-83 Massachusetts Ave. • Cambridge, Mass. 02138

Концерт українських піяністів у Лондоні

Піяністка Люба Жук.

Піяністичні дуети не зустрічаються у великій кількості у музичному світі; ще більшою рідкістю є українські піяністичні дуети; а вже мабуть цілковитою рідкістю, якщо не унікальністю, в українському музичному світі є піяністичний дует піяністів із тієї самої родини. Мова тут про відомих українських піяністів Любу Жук і Іренея Жука з Монтреалю у Канаді.

Цю „двійку" піяністів знаю вже довгими роками і мав нагоду слухати їхніх індивідуальних виступів в Европі, ЗСА і Канаді. Крім того знаю їх як добрих музик, солістів-віртуозів та акомпаньяторів, і добрих приятелів, тому з подвійною радістю прийняв запрошення на концерт піяністів у Лондоні.

Концерт відбувся 17-го травня у вечірніх годинах у елеґантному будинку, в імпозантній залі „Канада Гавз", що міститься біля „Трафальґар сквер" у самому серці Лондону. Концерт проходив під патронатом Високого комісара Канади, а підготовкою імпрези займався Відділ культурної діяльности цієї установи.

У цьому самому часі проходила також у приміщеннях будови малярська виставка трьох канадських художників — Дейвида Болдука, Пола Фойнєра та Кейт Ґреґама, які спільно виставили 29 картин сучасного канадського мистецтва. Виставка була додатнім фактором у створенні доброї атмосфери — адже музика і малярство має своєрідне гармонійне пов'язання, а у цьому випадку — і доповнення, бо, як виявилося, програма славних піяністів була канадська фортепіянна музика XX століття.

Канадський культурний відділ часто влаштовує такі мистецькі імпрези, щоб у цей спосіб пропаґувати культуру своєї країни у столиці Великобританії. Концерт відкрив Дейвид Пікок, культ-аташе канадської амбасади, коротким словом про виконавців. Програма вечора складалася з творів таких композиторів: Ґілея Віляна, Дейвида Кіна, Майкела Бейкера, Клермонта Пепіна, Рожера Матона та Юрія Фіяли, українського композитора.

Присутні почули твори різного жанру — від майже абстрактної у своїй мелодійній лінії і формі сонати нашого земляка Фіяли, до суто експериментальної фантазії, „своєрідної веселки тону" Дейвида Кіна, присвяченої композитором Любі та Іринеєві Жукам. Кім вживає „гармонікс", де ця специфічна музика показує велике багатство тонального кольору. Захоплююче своїм ритмом було „Сільське рондо" Клермонта Пепіна, чи знову „Бразилійський танок" Рожера Матона, скомпонований під впливом традиційного джазу.

Про композитора Юрія Фіялу слід згадати окремо. Народився він у Києві у 1922 році; студіював у Київській консерваторії у професора Володимира Грудина, теоретика і композитора, який довгими роками жив у ЗСА і помер у Філядельфії у

Піяніст Іреней Жук.

1980 році. У Києві маестро Фіяла учився також у Лева Ревуцького, Бориса Лятошинського — передових українських музик; продовжував свої студії у Берліні і Брюсселі. У 1949 році переїхав Фіяла до Канади, привізши зі собою багатство музичного знання. Від того часу працює тут як піяніст, органіст і композитор. Між його композиціями є твори камерні, вокальні, фортепіянові, що їх часто і охоче виконують обоє наші піяністи.

Погоджуюся із думкою піяністів, що із усіх точок лондонської програми „Соната" з 1970 року Юрія Фіяли була найбільш оригінальною і цікавою. Але взагалі всі точки вечора були добрі і виконані знаменито. Можна було бачити величезний вклад праці у підготовці: від плинучих леґато фраз до темпераментно і технічно важких пасажів — усе у піяністів виходило бездоганно, з переконливою музикальністю, яку частогусто приносять у жертву інші піяністи у користь метрономної техніки, тобто техніки сухої, без серця і музикального почуття.

Піяністка Люба Жук народилася в Україні; вона живе у Монтреалі, де вчилася у свій час і закінчила МекҐілл університет та Музичну консерваторію провінції Квебек. Вона є професором музичного факультету своєї Альма Матер — МекҐілл університету, а також є візитуючим професором в Українському Вільному Університеті у Мюнхені. Піяністка-віртуоз часто виступає з українськими і міжнародними програмами у канадському радіо Сі Бі Сі, та в інших країнах. Люба Жук багато концертує. Вона дала цілий ряд речиталів у Канаді, ЗСА і Европі, в яких часто виконує зовсім нові речі.

Піяніст Іреней Жук є також ґрадуантом МекҐілл університету та Музичної консерваторії провінції Квебеку. Він студіював теж музику у Лондонському королівському музичному коледжі та школі Джуліярд у Ню Йорку. Тепер він ассистент професора у Кінґстонському королівському коледжі у Онтаріо. Піяніст-віртуоз, він дав цілий ряд власних концертів у різних країнах світу, а також виступав як соліст у супроводі симфонічних оркестр.

Обоє мистці майже у кожній своїй програмі, де б вони не виступали, включають українські композиції, чим пропаґують українську музичну культуру. Лондонський концерт можна вважати поважним для них успіхом і в музичному і в інших відношеннях. Між присутніми, які нагороджували виконавців рясними оплесками після кожної точки, були українці передусім з Лондону, але більшість — англійці і канадці, серед них багато відомих імен.

Після останнього дуєту наші мистці декілька разів виходили знову і знову на сцену, щоб прийняти оплески — подяку авдиторії, та квіти.

У сусідній залі у честь виконавців господарі імпрези частували учасників концерту вином і перекускою; тут у дуже приємній атмосфері обмінювалися присутні враженнями концерту і мали нагоду особисто поґратулювати виконавцям концерту, незрівнянним Любі та Іренеєві Жукам.

Володимир Луців

Metropolitan Lypkivskyj Fund #760
St. Andrew's Federal Credit Union
P.O. Box 375
So. Bound Brook, N.J. 08880

ЖЕРТВУЙТЕ НА ПАМ'ЯТНИК Митроп. ВАСИЛЯ ЛИПКІВСЬКОГО

Катедра Українознавства буде в Австралії

Вашінґтон (САКВУ). — Перший український тижневик в Австралії „Вільна думка" в числі з 25-го липня ц.р., інформує, що „Макворі університет пропонує Дирекції Фундації Українознавчих Студій в Австралії, щоб уже в наступному році затруднити двох українських науковців-академіків — керівника та його помічника." Переговори в цій справі ведуться вже понад рік. Фундацію репрезентує її президент д-р І.Гордіїв, а університет Макворі (в Сиднеї) — віцеканцлер проф. д-р Вебб. Формальне підписання відповідних документів заплюноване на вересень цього року.

Ідея створення Катедри Українознавства в Австралії належить д-р Ярославові Рудницькому, першому президентові САКВУ й теперішньому президентові УММАН, що в 1970 році відвідував наукові установи й українські громади в Австралії. Ідея знайшла сприятливий ґрунт і ентузіястичний відгук громадянства, що за останню декаду пожертвувало на Фонд ім. Т. Шевченка близько 450,000 австралійських долярів, відсотки з якого забезпечуватимуть діяльність Українського Студійного Центру.

В ювілей української державности, в січні 1978 року, з участю австралійських і українських науковців та численного громадянства, відбулося урочисте започаткування науково-дослідної й освітньої діяльности ФУСА у формі річних курсів українознавства з лекціями, семінарами й симпозіюмами. Від 26-го серпня до 10-го вересня відбуватимуться П'яті Курси Українознавства при університеті Макворі. Керівником і координатором цех курсів буде проф. д-р Микола Степаненко, а викладачами — місцеві академічні сили: проф. Ю.Марван з Монаш-університету в Мелбурні; д-р О.Качан — лектор Сіднейського університету; докторантка Квінслендського університету Христя Місько, і члени Академічної ради: Галя Кошарська і Євген Гаран. Запрошено також інших викладачів австралійських університетів.

Тому що переговори з Макворі університетом є вже в кінцевій стадії, цьогорічні Курси відкриє віцеканцлер (ректор) проф. Вебб при численній участі австралійських і українських науковців та нашого громадянства. Ця урочистість закінчиться окремим прийняттям у приміщенні університету.

Заплюновано видати „Пропам'ятну книгу" — альбом жертводавців Катедри Українознавства в Австралії, яку упорядкує й відредагує проф. д-р М.Степаненко.

Після закінчення цьогорічних Курсів у суботу, 11-го вересня, в Українському Народному Домі в Лідкомбі (околиця Сиднею) відбудуться річні Загальні збори ФУСА.

На інавґурацію Студійного Центру при Макворі університеті на початку 1983 року будуть запрошені визначні українські науковці діяспори й представники інших катедр українознавства.

ОСТАТОЧНИЙ ВИСЛІД ДОСЛІДЖЕНЬ Управління крайової безпеки транспорту виявив, що пілот літака, що впав у січні над Вашінґтоном, міг запобігти катастрофі в якій згинуло 78 осіб. Причиною катастрофи, стверджено беззастережно, було погане його відморожування, а тим самим лід залишився на крилах і на моторах. Обов'язком пілота було подбати, щоб відмороження було вповні переведене.

Автори нововиданих праць і видавництва книжок, якщо бажають мати в щоденнику поміщені безкоштовно вістки про їхні видання, а пізніше — рецензії на ці твори, повинні надсилати редакції „Свободи" по два рецензійні примірники таких новодруків. — Ред.

Ділимося сумною і болючою вісткою з Приятелями і Знайомими, що в понеділок, дня 21-го червня 1982 року Божого, о год. 9:50 рано, по довгій і тяжкій недузі упокоївся в Бозі на 75-му році життя, наш Незабутній і Дорогий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ І БРАТ

бл. п. інж.

РОМАН ДУМИН

ПОХОРОН відбувся дня 23-го червня 1982 року в церкві Успення Божої Матері в Міссісаґа, Онтаріо, Канада.

Тлінні Останки Покійного перевезено на Вічний Спочинок до родинного гробу в Форест, Онтаріо, Канада.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Залишена в глибокому смутку Родина:

дружина — МАРІЯ
доньки — ХРИСТИНА і БОГДАННА
внуки — ЗОЯ і МАРКО
зяті — ҐВІДО й ІВАН
брати — СТЕФАН і ЕВСТАХІЙ
Ближча і дальша Родина

ОБ'ЄДНАННЯ ПРИХИЛЬНИКІВ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ
Відділ у Дітройті

ділиться із своїм Членством та Українською Громадою сумною вісткою, що в неділю, дня 25-го липня 1982 р., ненадійно, відійшов у Вічність, на 53-му році життя, наш Дорогий ДРУГ

бл. п.

ОСТАП ПАВЛЮХ-ДУНАЙ

к. вістун УПА, взірцевий член нашого Відділу, довголітній і невтомний член Т-ва Рідна Школа, Пластприяту і багатьох інших українських громадських організацій в Дітройті.

ПОХОРОН відбувся в четвер, 29 липня 1982 р. з церкви Непорочного Зачаття ПДМ на цвинтар Монт Олівет в Дітройті.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дружині і Синам Покійного висловлюємо наше глибоке співчуття.

УПРАВА ВІДДІЛУ

В СОРОК ПЕРШУ РІЧНИЦЮ БОЛЮЧОЇ СМЕРТИ

бл. п.

ОСИПА і ВОЛОДИМИРА ПРИШЛЯКІВ

замордованих 22-го се[illegible]ня 1941 р. на 33-му році життя в селі Угринів, Підгаєцького повіту, будуть відслужені

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ І ПАНАХИДА
в суботу, 21-го серпня 1982 року, о годині 8-ій рано
в українській католицькій церкві св. Михаїла в Гартфорді, Конн.

Просимо усіх Приятелів та Тих, що знали покійних Володимира й Осипа, про ласкаві молитви в цей незабутній день.

РОДИНА

ОКРУГИ УНСоюзу стейту НЮ ДЖЕРЗІ: НЮАРК, ДЖЕРЗІ СИТІ, ПАССЕЙК І ПЕРТ АМБОЙ
влаштовують
в неділю, 29-го серпня 1982 року в Українському Селі, Бавнд Брук, Н. Дж., початок год. 12-та полудня

СТЕЙТОВИЙ ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ПРОГРАМА ДНЯ:
КОНЦЕРТ ПРИСВЯЧЕНИЙ УНСОЮЗОВІ
під час якого будуть виконані: **сучасні народні українські пісні, гуморески, ліричні поезії, скечі та інструментальна музика.**
Виконавцями будуть: **співачка сопрано ЛІДА ГАВРИЛЮК, ЛІНА БЕЛЮЦЬ, ЛЕОНІД ВЕРБИЦЬКИЙ, ОЛЕКСІЙ ЖУРБА І БОРИС ВЕСЛЯР.**
Керівник мистецької програми **ЛІНА БЕЛЮЦЬ** — бувша артистка театру в Чернівцях, Україна.
ЗАБАВА з ТАНЦЯМИ *при звуках* **оркестри „ЗВУКИ УКРАЇНИ" В. Осередчука**

ДО УЧАСТИ ЗАПРОШУЄТЬСЯ все Українське Громадянство та Членів Союзовців усіх довколишніх місцевостей стейтів Ню Джерзі, Ню Йорку й Пенсильвенії.

Радо будемо вітати Членів інших Братських Українських Союзів.

У РІЧМОНДІ, ВІРДЖІНІЯ, ЗАКІНЧИВ ЖИТТЯ на електричному кріслі злочинець Френк Дж. Коппола, який у 1978 році побив жінку на смерть. Коппола сидів вже чотири роки у „келії смерти" і сам жадав виконання присуду. Це була перша така смерть у стейті Вірджінія від двадцяти років, а п'ята смерть у ЗСА від 1976 року, коли Верховний Суд рішив, що кара смерти допустима у деяких випадках.

„Таємниця..."

(Продовження зі стор. 2)

віку), огірки попід очі понакладали (щоб освіжити роками і життєвим стажем зів'ялу шкіру) волосся позакручували хто чим: хто „рольками", хто шматками газет — ідеологічним спрямовувачем народних мас. Галас, як на пташиному дворі.

Результат тих мук не примусив чекати на себе довго. Підлітаючи до Хабаровська, на борту літака знаходилася ціла плеяда суперкінозірок, всі схожі були на Софію Лорен, з маленьким відхиленням на індивідуальність.

Літак почав яструбом падати з висоти 9,800 метрів униз. І тут трапилася трагедія, не описана жодним автором. Навіть Шекспір не втяв би описати трагедію, яка трапилась з нашими театральними кралями. Різкий перепад висоти викликав у всіх страшний біль-тиск у вухах. Чоловіки якось тримались. Стискаючи зуби від неприємного відчуття, вони мовчали — бороняючи свою чоловічу гідність. Жінки ж — вибухли ґвалтом, стогоном і слізьми. Солоні бурхливі струмки змивали з чарівних лиць Софій Лоренів красу, яку старанно накладалося на протязі восьми годин.

Нарешті літак знайшов собі місце і, покружлявши, зупинився. Аеровокзал шумів, тарахкотів і пах бензиною. І ось зустріч. Знялася овація, розпочата нашою дирекцією і керівними органами цього міста. Мітинґ дружби двох „братніх народів — українського з (як ви справедливо догадуєтесь) старшим братом російським, з прибуттям літака розпочався!

А в літаку була мертва тиша. Всі були на місцях, все було при нас, а лиця наших красунь пропали. Їх чудові, неповторні, гарні обличчя, залишилися на висоті 9,800 метрів і не повернулись ще, не встигаючи за швидкістю літака. Відчинили наростіж двері літака. Знадвору доносився людський ґамір, а з відчинених дверей літака почали виходити постаті з червоними від пережитого очима, з чорними смугами від сліз на щоках, з розпухлими носами. Лиця несли на собі відбитку усіх грецьких трагедій. Те, що було раніше личком-красою, віддзеркалювало поразку майже безповоротно загубленого жіночого кокетства. Непевною ходою, не зовсім усвідомлюючи, що відбувається, „культурно-мистецька одиниця обласного маштабу" прителіпала на призначені для неї місця. Гук і ґвалт духової оркестри, для якої секрет інструментів, на яких вони грали, був ніколи нерозгаданою таємницею, перекрив шум натовпу людського і зойк жіночих сердець.

Трибуна була заквітчана червоними ганчірками з гаслами і виразно обмеженими, тупими фізіономіями місцевих партійних керівників, які за ціле життя прочитали хіба одну тільки книжку — „Історію комуністичної партії СССР"... Різні предсідателі, засідателі, заступники, преступники — запевняли оторопілих від льоту і галасу акторів у вічній, непорушній, незломній, твердій як криця вірності і любові. Клялися зробити наше перебування тут — суцільним раєм, читаючи із папірців чиїсь „геніяльні" думки.

Нарешті на трибуну, з відповіддю на той „політичний" кисіль піднявся один з наших акторів — старий, сивий, бувалий. І раптом стало тихо і полилась, як пісня українська мова, без папірця і без цитати із клясиків марксизму-ленінізму. Він говорив звичайні речі: про мету нашого приїзду, про репертуар, який відображує радість і біль великого українського народу, що дав світові багато талантів, про багатострічну історію і древню культуру.

Люди слухали цього старого чоловіка з лицем, як зоране поле, і мовою — лагідною і співучою.

Раптом я почув біля себе тихе, але ґлибоке зідхання. Біля мене стояла жінка. Нічого видатного в її постаті не було. На руках вона тримала хлопчика 3-4 років, біля неї, щільно притулившись до її спідниці, стояли дівчинка і хлопчик, небагато старші від першого, а вона затерпла від щастя і горячі рум'янці-маки запалились на її змарнілому, але раптом вигарнілому обличчі. Стогоном з-попід серця вирвалось у неї: „Чи чуєш, синку? — Це твоя рідна мова. Цей дідусь з твоєї батьківщини. Так говорять у тім краї, де я народилась — у Україні!

Малий, зовсім дорослими очима дивився на трибуну, де старий актор-українець говорив про Україну-Буковину, яка була для цього маленького емігранта такою бажаною, рідною і недосяжною. Навіть цього малюка обпекла „безмежна турбота рідної партії" про покоління, яке мусить жити при комунізмі"...

Ми пошепки розговорилися з жінкою. Її привезли сюди, у чужу сторону, з батьками зовсім малою. Батьків давно вже нема — померли, а вона з дітьми й досі не може повернутися на рідні землі. — „Цілувалам би кожну порошинку, абим пустили очком глянути, повітрям отим дихнути, і померлам би од щастя".

Прибита отим всім, жінка плекала надію на поворот і наповнювала нею своїх дітей. Ця — можливо нездійсненна надія, була їй необхідна. Вона давала їй життя. Оченята малюка — сині, як недоспілий терен, дивилися на мене, і я чомусь відчув вину за знівечене життя цієї матері, цього хлопчика, його братів-сестер, батьків і цілого народу, силою відірваного з лона матері-землі рідної.

І загуло в серці могутнім дзвоном питання — по якому такому праву, за які такі провини не може людина повернутися до своєї, сльозами і кров'ю омитої землі, де з діда-прадіда мирно орали вони плодючу землю, прикрашали її садами, поливаючи її своїм селянським потом.

На всіх виставах бачив я ту, заласкану „братерською любов'ю старшого брата" родину. Всі їх знали і вони знали всіх. Ми їм багато розповідали про Україну і про рідні їм краї, намагаючись своїми розповідями доповнити з роками нестертий в її мріях і серці образ рідної землі.

Буковинка-жінка проводила нас, коли ми відлітали з того міста. Принесла велику китицю лісових квітів, але в її руках вони здавалися нам найкращими квітами... Коли роздавала нам по квітці, — навічно буде це у моїй пам'яті, — прощаючись з нами сказала єдине слово, вклавши в нього весь свій біль і всю надію — „До побачення". До побачення на рідній землі, — її обличчя світилося великою красою.

Вакаційний Курс на УКУ в Римі

Від 28-го червня до 25-го липня, цього року, відбувся в Римі, в Українському Католицькому Університеті, XII Вакаційний Курс, у якому взяли участь 22 особи, в тому 15 із ЗСА та семеро з Канади. Товариства „Свята Софія" в ЗСА й у Канаді призначили кільканадцять стипендій для учасників курсу. Це були повністю або частинно оплачені курс і утримання в Римі.

На курсі, що мав загальну тему п.н. „Напередодні українського тисячоліття", відбувалися такі виклади кожного дня вранці а часом після полудня: „Роля Патріярха Йосифа в історії Української Церкви XX століття" (о. д-р П.Біланюк, 11 лекцій), „Українська християнська традиція та спадщина" (о. д-р І.Гриньох, 8 лекцій), „Богословські основи помісности Української Церкви" (о. д-р Л.Гузар, 9 лекцій), „Марксизм і християнство" (д-р Т.Кіс, 9 лекцій), „Жива українська мова в Церкві" (д-р В.Лев, 10 лекцій), „Християнські елементи в українській літературі" (д-р Л.Рудницький, 8 лекцій), „Берестейська унія" (о. д-р Ю.Федорів, 9 лекцій), „Італійська мова і культура" (д-р Б.Лончина, 11 лекцій).

Студенти мали обов'язок відвідувати всі виклади та здати іспит із принаймні трьох предметів. Разом студенти склали 65 іспитів. Фреквенція на лекціях була задовільна, бо тільки дві студентки пропустили відповідно вісім і 11 днів навчання і не здали ні одного іспиту. Кожний учасник одержав відповідну посвідку англійською мовою в день закінчення курсу.

На інавґурації та закінченні курсу студенти мали змогу зустрітися з Патріярхом Йосифом і закріпити цю зустріч світлиною. Для них — це була незабутня хвилина. Видно було їх зворушення, коли вони віталися і сказали кілька слів Голові Української Католицької Церкви, а Патріярх промовив до них. Учасники курсу взяли участь в авдієнції у Святішого Отця, а, маючи добрі місця, могли й привітатися з Папою, коли Іван Павло II переходив поприх них. До української групи Папа Іван Павло II коротко промовив українською мовою, чим також не можна було не зворушитися.

Керівництво курсу зорганізувало чотири цілоденні прогульки автобусом, а саме: до Фльоренції, мистецької столиці Італії; до Ассізі, місця народження й діяльности св. Франціска, та до Орвієта; до Монтекассіно, бенедектинського манастиря з VI століття; та до Помпеїв, знищених вибухом Везувія у 79 році, а тепер відкопаних; до місцевостей довкола Риму (це т. зв. „Кастеллі романі" — Ґроттаферрата, Фраскаті, Тускульо, Студіон, Кастельґандольфо). Зорганізовано теж кілька спільних прогулянок по Римі — на оперу Верді „Аїда" і до Тіволі.

Учасники мешкали й харчувалися в патріяршому дворі (це т. зв. „Мадонна"), що положений у самому центрі старовинного Риму, кілька хвилин ходу від Колізею, Форо романо, Капітолю, Квіриналу, Фонтани Треві і т. д. Одна з учасниць курсу висловилася про це ось так: „Патріярший двір положений у фантастичному місці".

Інавґурація курсу відбулася в неділю, 27-го червня, в соборі св. Софії та в авлі університету, а його закінчення — там же в неділю, 25-го липня. На урочистості закінчення Богдан І.Лончина склав звіт з перебігу курсу, роздав посвідки участи в курсі та складених іспитів. Від курсантів промовляла Тетяна Клюфас. У своєму кінцевому слові Блаженніший Патріярх сказав: „Ви прибули сюди, щоб здобути знання, набути мудрости для життя, пізнати рідного українського духа, побачити працю нашої Церкви тут, у Римі, і полюбити те все вашим молодечим серцем... Цініть науку, найдіть у ній смак, полюбіть її, бо без науки будете Ви бідні і з Вами(бідний)наш нарід, коли не схоче розвиватися в знанні і Божій мудрості".

Перебування в Римі, де можна оглядати залишки стародавньої поганської культури та унікальні пам'ятки християнської цивілізації багатьох століть, — це прямо потрясаюча подія в житті молодої людини. Вона вперше зустрічається з новим „старим" світом, зовсім неподібним до американського чи канадійського світу, а це велике переживання.

На кінець одна заввага: Вакаційний Курс призначений для всіх, — не тільки для молодих студентів, але і для людей середнього та старшого віку. Варто скористати з такої нагоди, щоб поширити своє знання та обрії думання.

Богдан І.Лончина

„За рік ми знову повернемося"

В днях від 4-го до 18-го липня, ц.р., в Гантінґтон, Огайо, відбувся двотижневий відпочинковий табір для юнацтва СУМА. Команда назвала табір іменем УПА—в 40-річчя постання Української Повстанської Армії, а гаслом табору стало: „Хрестом і мечем перемагай". Відповідно до цієї теми засереджувалася виховна праця.

До Команди табору ввійшли: Степан Кмйотик—комендант; Зенон Фаріян—бунчужний; К.Добрянський—санітар; Корнель Василик—головний виховник; Ірина Струс—головна виховниця; впорядчики: Михайло Шубин, Надя Струс, Ірця Василик і Андрій Футей; Роман Попадюк—обозний; Маруся Мельникович—обозна; Ганя Кулик—писарка; інтенданти—Іван Стадник та Іван Захарій; куховарки—Валя Василик і Ганя Захарій; Михайло Лішнянський—спортовий референт. Духова опіка—о. Володимир Волощук з Кентону та о. Іван Сенів з Парми; лікарська опіка — д-р Олександер Клос.

Табір поділявся на два підтабори—дівочий, що мав назву „Промінь волі", і хлоп'ячий ім. Юрія Шухевича.

В таборі з самого початку панувала дружня атмосфера, стимулом для якої був виховник К.Василик та добірна команда табору. Кожний таборовий день проходив під певним гаслом, що їх—за числом днів—було 15. Від раннього вставання: руханка, молитва, проби співу, виклади, спортові гри, ручні роботи,—хлопці робили бункери та інше. Була влаштована одна прогулянка, дві теренові гри та три військові гри. І так зранку аж до нічної тиші—день проходив пляново у праці вишколя.

Мабуть найкраще враження у таборовиків і гостей—це спомин про ватри, коли в прохолоді зоряної ночі полум'я ватри освічувало сплетені руки учасників і гомоном лунала пісня „Палай, наша ватро". Було влаштовано три ватри, одна присвячена дневі Івана Купала, друга—пам'яті Біласа і Данилишина і третя—40-річчю УПА.

Головний виховник Корнель Василик яскраво розказав юнацтву про героїчну боротьбу УПА і закликав, щоб молодь вивчала і брала приклад із славних діл тих юнаків та юначок, які і десятки років тому героїчними чинами записали себе золотими літерами в історію українського народу, здобувши невмирущу славу. Юнацтво СУМА готується бути гідними їхніми наступниками.

Ведеться...

(Закінчення зі стор. 1)

щак, яка перешле їх до президента Реґена. Подібні зусилля інших груп приносять позитивні наслідки.

Члени організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні закликають всіх українців, яким лежить на серці доля їхніх братів, приєднатися до того зусилля, щоб підтримати українських політичних в'язнів та запевнити їх, що про них пам'ятають у вільному світі.

Петиції, а також додаткові інформації можна отримати, звертаючись на адресу: Americans for Human Rights i Ukraine, 43 Midland Place, Newark, N. J. 07106.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 15-го СЕРПНЯ 1982 р.

Нюарк, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 76-ий Відд., о год. 10:30 ранку в школі св. Ів. Хрестителя при Санфорд Авеню і Айві вул. Проситься чл. вирівняти залеглі вкладки. Найкраще платити вкладки чеками і посилати прямо до Відділу. — Юлія Демчук — фін. секр.